

Šklíba

1/95

*pravidelný měsíčník pro pobavení i poučení
Vydávají studenti Biologické fakulty Jihočeské univerzity*

OBSAH

- 1 ... **ŠKOLA:** Výuka anglického jazyka na BF
 1 ... Přípomínky studentů
 2 ... About the English with Mrs. Simkova
 5 ... Návrh koncepce
 8 ... Hodnocení přednášek
 10 ... Víte, kde se u člověka setkává s hlemýžděm?
 11 ... Katastrofický optimista Eros
 13 ... V potu tváře...
 14 ... O šelmě jménem Netscape
 16 ... **VĚDA:** O čichání
 18 ... Kolik druhů obývá zeměkouli?
 20 ... Střepy z vědy
 22 ... **CESTY:** Kam na běžky?
 Ze života
 23 ... **VLASTNÍ TVORBA:** O padlé hvězdě
 23 ... Ráno
 24 ... Vánoční pohádka
 25 ... Z vlastní kuchyně
 27 ... Confidential
 28 ... **KULTURA:** J. A. Komenský: O pokoji k študování
 28 ... Naše básnická střeva
 29 ... Kvízy
 30 ... Poezie - Z bestiáře
 31 ... Dračí doupe, SF&F
 32 ... Nové knihy
 33 ... Kam na výstavu
 33 ... Klub zhrzených lasiček
 34 ... Jaké byly? - Výstavy
 34 ... Kardiologická poradna
 36 ... **INSERÁTY**

Škola

Výuka anglického jazyka na BF JU

Dnešní „komentáře“ týkající se školy budou poněkud obsažnější, leč přesto, jak doufám, zajímavé. Tedy alespoň pro studenty a snad i učitele naší fakulty. Pro Vás ostatní necht jsou třeba fuk nebo zdrojem pobavení či inspirace.

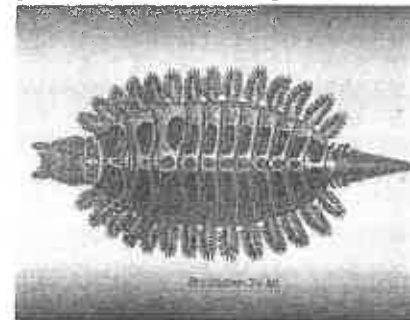
V úvodu jsou v bodech shrnuty základní připomínky studentů k systému výuky angličtiny na biologické fakultě. Vzešly z diskuzního setkání cca 70 studentů, které proběhlo v pondělí 4.12.1995. Následuje rozhovor s pí. Šimkovou, nestorem výuky angličtiny u nás. A aby to nebylo jen plané lamentování bez pokusu o řešení, přináší Vám Šklíba i návrh koncepce, jak by to třeba mohlo vypadat. Zde je nutné podotknout, že jde o představu ideálního stavu, ke kterému by mělo vše směřovat. V jeho rámci by se pak měly řešit specifické problémy stávajících a zvláště vyšších ročníků.

Připomínky již byly předány senátu BF JU a jeho prostřednictvím i vedení fakulty. Někdy v polovině ledna by se mělo uskutečnit další setkání studentů a tentokrát i s pí. Šimkovou.

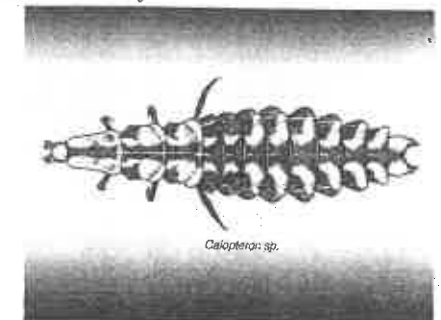
Mějte, prosím všichni na vědomí, že připomínky a návrhy zde uveřejněné nemají punc absolutnosti. Máte-li chuť k tomu něco říct, neváhejte a učiňte tak. Platí to nejen pro Vás, studentici, ale i pro Vaše učitelstvo. Můžete si své nápady nechat až na lednové povídání anebo je sdělit svým senátorům a to prakticky kdykoli.

PŘIPOMÍNKY STUDENTŮ

- Požadavky na cílové znalosti studentů ze strany vedení školy jsou zmatečné a nejasné (je-li v požadavcích na zkoušku zahrnuta např. "kompozice" či "znalost gramatiky", může toto znamenat cokoli, od zvládnutí výrazových prostředků Beavise & Buttheada po jazyk Shakespearův).
- Z toho pramení ne vždy dokonalý obsah hodin, které nejsou tak úplně zaměřeny na aktivní zvládnutí jazyka, ale spíše jen na "udělání zkoušky", (chybí syllabus přednášek).
- V situaci, kdy vedení školy ani studenti přesně nevědí, co má být náplní učiva, není překvapující, že vyučující prokazatelně tápou, což jim studentstvo oplácí explicitní neláskou k jejich osobám. Jak jinak než tápáním nazvat situaci, kdy se několik skupin, údajně rozlišených dle pokročilosti v jazyce, učí podle stejné učebnice, stejných lekcí a dokonce stejným tempem.
- Existuje i nespokojenost s rozdělením studentů podle úrovně znalosti a následný obsah výuky.
- Magistranti nemají anglického lektora (rodilého mluvčího), což je při jejich přípravě na sympóziu v angličtině poměrně vážný nedostatek.
- Nároky na výstupní znalosti studentů, kteří s angličtinou začínají v prvním ročníku a ostatních, kteří již tento jazyk nějak ovládají jsou stejné. To ubírá na dosažitelné kvalitě těch pokročilejších a klade nepřiměřené nároky na úplně začátečníky.

1 Šklíba 1

Calopterus sp.

ABOUT THE ENGLISH WITH MRS. SIMKOVA

Milí čtenáři Šklíby, to co Vám zde předkládám je zkrácené a upravené povídání s paní Šimkovou ze dne 12.12.1995. Rozhovor trval tři čtvrtě hodiny a chtěl bych touto cestou pí. Šimkové poděkovat, že si na mne (a na Šklíbu) udělala čas, přestože již měla být někde úplně jinde. Nejsem si jist, že v tomto textu najdete něco zajímavého, nejsem totiž (jak jsem při této příležitosti zjistil) dobrý intervjujůk.

Myslíte si, že situace okolo výuky angličtiny je dobrá?

Nejlepší rozhodně není. Co se týče obsazení učitelů, je to to nejlepší, co jsme mohli sehnat. První týden tohoto semestru jsem tu byla sama s Brianem a dalo velikou práci vůbec doplnit zbývající lektory. Myslím si, že systém jsme již propracovali, je jasné, co je náplní pro jednotlivé stupně, každý už může mít jasno, co ho čeká. Naopak stále ještě není dobrý systém výuky pro některé stupně. Další, a významný, nedostatek je přístup mnohých studentů, kteří se buď vůbec nedostavují a nebo jsou nepřipraveni, bez úkolů. To samozřejmě brzdí a znesnadňuje práci, a jim pak navíc látka uniká.

To, co jednotliví lektori učí, je výsledek jejich dohody s Vámi. Vy jste tedy ta, která určuje (alespoň teoreticky) co a jak se bude probírat. Myslíte si, že to, co učí Brian, je to, na čem jste se s ním dohodla?

Ne, to není. On začal učit podle toho, co jsem mu řekla, ale pak zjistil, že studenti mají hrozně špatnou slovní zásobu, a že s nimi tudíž nemůže dělat to, co by chtěl. A tak se rozhodl věnovat zpočátku slovní zásobě, aby s nimi mohl později pořádně pracovat, konverzovat atd. On je nejslabším článkem, není to učitel a tak se mu ještě vše nedaří. Už jsem s ním na toto téma mluvila a dala mu mnoho pracovních materiálů. Budu se ho samozřejmě snažit ovlivnit, ale na druhé straně jsme rádi, že ho tady máme, protože nikdo jiný momentálně není.

Myslíte si, že je dostatečná výuka Angličtiny pro studenty magisterského stupně, jestliže tito nemají mezi svými vyučujícími nikoho, kdo by byl skutečně anglicky mluvící? Vy i pan Elster jste Češi, a přitom poslouchat někoho, komunikovat s někým kdo je nativ speaker mi připadá, zvláště pro typ zkoušky jaký nás čeká, dost významné.

To je závislé na tom, že nemáme tolik učitelů. Kdyby nám přibyl další "nativ", tak bychom ho přidali k magistrantům. Snad se nám to podaří od dalšího semestru. To samozřejmě nemohu slíbit.

Vy jste říkala, že systémově je již výuka Angličtiny vyřešena. Myslíte si tedy, že je v pořádku, že magistranti nejsou vůbec rozděleni do skupin podle výkonnosti?

Víte, ona právě ta teorie a praxe je jiná. Teoreticky všichni udělali bakalářkou zkoušku, a tak jsou tedy všichni na určité srovnatelné úrovni.

No, ale oba víme, že tak to není.

To, že mnozí mnohé o prázdninách, či během loňského roku zapomněli, je jiná věc. Kdyby jsme opět rozdělili i magistranty na více skupin, tak jak ta slabší složí závěrečnou zkoušku, která bude, samozřejmě, pro všechny stejná? Takhle alespoň vidí, jak jsou pozadu, ve skupině, kde by byli pouze ti slabší, bych musela postupovat pomaleji, oni by se cítili lépe, to ano, ale jejich angličtině by to neprospělo.

Ne, s tím nesouhlasím, myslím si, že rozdělení do skupin a tedy diferencovaná výuka, která se zaměřuje opravdu na to, co ta která skupina potřebuje, by prospěla jak těm pokročilejším, tak i slabším. Jen se Vás zeptám, jak se Vám učí ve třídě s tak rozdílnými schopnostmi?

Jistě, že by se mi učilo lépe ve vyrovnanějších skupinách..

Tak kde je tedy problém? To, jak výuka angličtiny vypadá, by měl být výsledek dohody studentstva a Vás a jestliže nějaká situace nevyhovuje ani Vám ani nám, tak pak je než přirozené ji změnit.

Zamysleme se nad tím, ale že ke změně dojde, vám slíbit nemůžu. To, co máme teď, vyplývá z toho, že všichni jste prošli bakalářskou zkouškou.

Tedy ke skladbě magisterské angličtiny. My máme jednou za čtrnáct dní Vás a jednou za čtrnáct dní pana Elstra. Hodiny s panem Elstrem jsou výbornou přípravou na to, co nás čeká u zkoušky, ale není to podle mne výuka angličtiny. Myslíte si, že tedy dvě hodiny za čtrnáct dní jsou dostatečnou přípravou na cokoli?

Můžu se zase já vás na něco zeptat? Proč teda magistranti na ty hodiny nechodí? Většina tam už má tři absence. Nechodí jak k panu Elstrovi, tak ke mně.

Asi se jim tam nelíbí, nebo jim to připadá zbytečné.

V tom se naše pohledy liší, já to rozhodně za zbytečné nepokládám. Přednášky pana Elstra nebyly myšleny jako výuka angličtiny, ale jako praktická příprava na zkoušku. To zase nedělám já, já podporuji znalosti. My jsme s panem děkanem usoudili, že už jste na takové úrovni, aby vám stačilo trošičku tu angličtinu zpevnit a u něj už jste pracovali na praktické úrovni.

To jste usoudili na základě praxe nebo nějakých toužebných přání?

Půl na půl. Oni někteří byli u těch bakalářských zkoušek fakt dobrý. My tady nejsme jazyková škola, my jsme tady prostě, aby jsme vás vedli, ale když tam někdo má ty mezery, tak musí pracovat sám, jít do jazykové školy, tady v Budějovicích je spousta jazykových škol, intenzivních kurzů. My jsme tady, aby jsme vám pomohli připravit se na tu zkoušku jakou fakulta požaduje, ale pracovat musí každý individuálně podle toho, jak potřebuje.

My jsme biologická fakulta a angličtinu budeme potřebovat hlavně ke čtení separátů, psaní článků a třeba i povídání o biologii, takže se potřebujeme učit biologickou angličtinu. Myslíte si, že by se někdo z lektorů, a počítám, že nejspíš Vy, naučil biologickou angličtinu?

Možný by to bylo, ale já jaksí zrovna... To je jasný, když je třeba, tak se naučím, ale nemám přirozenou inklinaci k těmto vědám. Je navíc problém, že to spektrum je tak široké, že ani vy si navzájem nerozumíte, mikrobiolog používá jiná slova než ekolog. My učíme takové to obecné a to úzce specializované se musí naučit každý sám.

Přesto si myslím, že existuje jakýsi obecný biologický jazyk a ani by nemělo být tak těžké ho objevit, stačí si vzít v knihovně knihu Biology, kde jsou i texty na úrovni bakalářského studia a práce s takovými texty by asi připadala studentům více smysluplná.

Slíbit vám, že se to naučím, nemůžu, ten rozsah je obrovský. Já jsem teď našla tu učebnici Professional English a v ní, myslím, už jsou takové pseud odborné texty, proto jsem to taky vybrala pro magisterské studium.

Spíše pseudo než odborné.

To mne vede k takové drzé otázce. Kolik let si myslíte, že budeme procházet touto knihou? Je konec semestru a jsme u druhé lekce. Tak tři, čtyři roky?

Ne, to ne, vy musíte tu přípravu zvládnout za rok. Já vám na pěti, šesti lekcích ukážu, jak se s tou knihou pracuje a vy už potom musíte pracovat sami, slovní zásoba je tam daná, to už nezáleží na mně. Škola může jedinec podporovat, pomáhat a motivovat.

Tím jsme se dostali k tomu asi nejdůležitějšímu, totiž k tomu jak nás motivujete. Co si myslíte o dosti rozšířené antipatii studentů k Vám?

Ná tak to jste mne zaskočil, to nevím. Toho si vůbec nejsem vědoma.

To je právě hrozně hloupé, neustále si někde na něco stěžujeme, ale velmi málo se problémy řeší z očí do očí přímo mezi těmi, o které se jedná. Je to nejen nepoctivé, ale i velice nefunkční. A tak je škoda, že to trvalo několik let, než se k Vám takhle informace dostala. Já si také myslím, že hlavní, co škola může udělat, je, že motivuje, ale je-li mezi studentem a vyučujícím antipatie, pak spíše odrazuje nežli pomáhá. A když to ve třídě nefunguje, tak je to otrava pro obě strany.

A co se tedy na mně nelíbí?

To je určitě u různých lidí různé. Mnoho lidí si myslí, že málo naučíte. Vadí nám, že začínáme stále s novými učebnicemi, ve všech skupinách se postupuje de facto stejně rychle a co je asi hodně důležité, je to, že nikdo už není na vysoké škole zvědavý na to, aby se s ním jednalo jako s osmákem. A tak to, bohužel, často vypadá.

Ano, toho jsem si také všimla, že když například chci, aby jste se rozsadili na písemku, tak se to nikomu moc nelíbí. Ale zase na druhou stranu, já bych to neřádala, ale zrovna ohehdá mi kolega objevil tahák na slovní zásobu.

Jistě, to je přirozené. Jsem-li stále podezírán za zločince, začnu se tak brzo chovat. A naopak.

Jak by jste si představovala ideální stav výuky angličtiny na naší fakultě? Tedy ničím neomezený?

Víc učitelů, především zahraničních lektorů, aby jste měli možnost tu řeč slyšet a taky více hodin. Možná, že by taky mohlo být velice dobrý pořádat takové Intenzivní kursy, ikdyž na to právě můžete chodit do jazykové školy, ale stejně by takový týden intenzivní kurs, třeba během zkouškového období, lekomu pomohl.

Jeden z požadavků studentů, jak vyplynuly z povídání o angličtině z minulého pondělí, byl, aby zkouška z angličtiny byla přesně definovaná. Aby jsme věděli, tak jako v jiných přednáškách, co máme znát a ovládat. Každá jiná přednáška má svůj sylabus, myslím, že by to prospělo i angličtině. Student pak zná rozsah látky, ví, co se kdy bude dít a podle toho už si po svém zařídí své studium a je celkem jedno jak. Zda-li bude chodit na angličtinu do školy či se připravovat jinak. Pak jde ke zkoušce a je buďto vyhozen a nebo seznán způsobilým.

S tou angličtinou je to podle mne jiné než s ostatními předměty. Já mám třeba určitou představu, jak budu postupovat, ale pak zjistím, že musím mnohem pomaleji. Navíc si myslím, že jazyk musí člověk dělat pořád a ne jen jednou za čas a tomu, myslím, napomáhá to, že je angličtina povinná. Je pravda, že rozsah látky ke zkoušce by mohl být určen přesněji.

Toť vše, děkuji Vám za rozhovor.

Dočetli-li jste až sem, pak vám děkuji. Nevím, zda-li to pro vás mělo nějaký smysl. Já jsem si během povídání s pí. Šimkovou uvědomil, že tahle rozmluva se zpozdila tak o rok či o dva. A to je naše vlastní neschopnost. Za to, jak výuka vypadá zodpovídají obě strany a tak je potřeba, zvláště když to neklape, aby spolu komunikovaly. Proto prosím ty, kteří mají jakékoliv připomínky, přání, požadavky a taky stížnosti, jsou s něčím nespokojeni aby to řekli přímo pí. Šimkové a nenechávali si to pro sebe a své blízké. Protože asi není úplně příjemné za někým jít a o něčem ho přesvědčovat, dohodli jsme se s pí. Šimkovou, že se v druhém týdnu v lednu sejdem a budeme se navzájem přesvědčovat o svých pravdách. Možná, že to k ničemu nebude, možná, že ano. Každopádně to může pročistit vzduch a ten, který se coby vysokoškolský student cítí spoluzodpovědný za to, co se s ním děje a má co říct, by toho měl využít. Ale dost už apelů, abych se nestal úplně trapným.

David Tietz

PS: Přesný termín setkání bude viset.

VÝUKA ANGLICKÉHO JAZYKA NA BF JU - NÁVRH KONCEPCE

Dovoluji si tímto přednést návrh alternativní představy "koncepte angličtiny." Návrh je přísně "goal oriented," více se zaměřuje na to, ČEHO výukou dosáhnout, než JAK toho dosáhnout, to druhé ponechávám z větší části na profesionálních učitelích.

I. BAKALÁŘSKÉ STUDIUM

1.1. Hlavní cíle

- a) dorozumět se v ANGLICKÉM JAZYCE
- b) porozumět zcela základní BIOLOGICKÉ ANGLIČTINĚ (aby si student uměl alespoň přečíst literaturu k bakalářské práci).

1.2. Jak jich dosáhnout

Nastupující student bude podroben vstupní zkoušce (mohla by být již součástí přijímací zkoušky, pak by ale neměla rozhodovat o přijetí či nepřijetí ke studiu). Na jejím základě budou studenti rozděleni do 3 skupin: Začátečníci, tj. ti, kteří se s angličtinou nikdy nesetkali a neumí nic, Středně pokročilí, tj. studenti se znalostmi běžné liného absolventa střední školy a Pokročilí, tj. ti, kteří anglicky hovoří slušně (maturita na gymnáziu, státní zkouška, znalost získaná dlouhodobým pobytem v angl. mluvící zemi atd.).

V další výuce by tolik nešlo o ABSOLUTNÍ znalost, tj. aby v cíli znali "všichni stejně dobře," ale spíše o znalost RELATIVNÍ vzhledem k počátečnímu stavu, tj. pokroky jsou odměněny, aniž by počáteční neznalost studenta zcela handicapovala.

Angličtina bude součástí bakalářské zkoušky, kde budou stanovené cíle testovány takto:

- JAZYK standardní zkouškou z mluvnice, slovní zásoby, rozhovoru a "Brief essay," přičemž požadavky ke zkoušce musejí být SPECIFICKY stanoveny, už když jsou studenti v prvním ročníku.

1.2.1. Vstupní požadavky

--- Začátečníci: dobré zvládnutí látky odpovídající třem letům středoškolské angličtiny vyučované podle některé ze standardních učebnic (osobně se mi nejlépe pracovalo s "Angličtinou pro jazykové školy" kolektivu Peprník, Nangonová, Zábojová, ovšem použitelné jsou i běžné středoškolské učebnice). Teoretická výuka mluvnice by měla být mírně redukována ve prospěch konverzace, výuka konverzace by od 2. ročníku probíhala s rodilým anglickým mluvčím.

--- Středně pokročilí: 'maturitní' úroveň gramatiky a slovní zásoby, větší nároky na konverzaci.

--- Pokročilí: běžná angličtina je uznána na základě výsledků ze vstupní zkoušky, zkoušení budou jen z biologické angličtiny.

pozn. Konverzace by byla ve všech případech zkoušena na základě tématických okruhů, které by byly předem určeny podobně, jako na každé slušné střední škole. Mohly by se týkat jak zcela běžného jazyka (např. 'my hobby', tak základní biol. angličtiny (např. 'cell').

--- BIOLOGICKÁ ANGLIČTINA komisionální zkouškou (minimální složení komise 1 jazykář + 1 biolog).

1.2.2. Výstupní požadavky

--- Začátečníci: Četba krátkého, jazykově snazšího separátu z oblasti blízké zaměření studenta a jeho česká interpretace.

--- Středně pokročilí: Četba separátu z oblasti blízké zaměření studenta, jeho anglická interpretace a jednoduchá diskuse o něm v angličtině.

--- Pokročilí: Četba jakéhokoli biologického textu, diskuse o něm a jeho písemná interpretace formou "Brief essay" odpovědi na položené otázky.

1.3. Náplň a rozsah výuky

--- Začátečníci - 1. rok: "středoškolská" angličtina v rozsahu až 6 hodin týdně, účast z větší části (dvou třetin?) povinná.

- 2. rok: 4 hodiny týdně, z nich alespoň 1/2 s rodilým mluvčím, větší důraz na konverzaci.

- 3. rok: stejný počet hodin, větší důraz na biologickou angličtinu i porozumění textům jiného charakteru (články z novin atd.).

V "jazykové" části výuky by byly probrány cca 3 roky středoškolské angličtiny.

--- Středně pokročilí: po celé 3 roky 4 hodiny týdně (?), z toho vždy 2 s rodilým mluvčím, od počátku důraz na konverzaci a porozumění biologickým i jiným textům. Během 1. roku by byly zopakovány 3 roky středoškolského jazyka, 2. rok by se postoupilo na "maturitní" úroveň.

--- Pokročilí: 2 hod týdně s rodilým mluvčím, důraz na konverzaci, větší množství četby (i nebiol. textů), větší množství písemných domácích prací.

U Středně pokročilých a Pokročilých by vyučující měli využívat možnosti, které nabízí prostředí BF, například vyžadovat účast na vybraných seminářích konaných v angl. jazyce, pak o nich se studenti diskutovat, zadávat o nich písemné práce aj. Podobně lze využívat filmy v ang. znění, písňové texty atd.

1.4. Hodnocení v průběhu studia

Začátečníci: Protože velká část látky je v podstatě "středoškolská" angličtina, není nevhodné ji "středoškolsky" hodnotit, tj. známkovat v průběhu semestru. Zápočty získají všichni, kteří dosáhnou průměru do 3,0, splní požadavky na docházku a aktivně*) pracuje v hodinách.

Středně pokročilí: Výše uvedené podmínky pro ně platí v 1. a 2. roce studia, ve 3. jsou zápočty udělovány za splněné požadavky na docházku a aktivně participuje na výuce.

Pokročilí: Zápočty jsou udělovány za splněné požadavky na docházku a za aktivní účast na výuce.

Prvních 5 semestrů je tedy zakončeno zápočtem, šestý zkouškou (viz 1.2.1.)

* "aktivitou" není rozuměno jen to, že student odpovídá, je-li tázán, ale též plní zadané úkoly, včetně domácích, atd.

2. MAGISTERSKÉ STUDIUM

2.1. Vstupní požadavky

Podmínkou přijetí studentů z jiných škol by měla být zkouška z angličtiny zvládnutá alespoň na Středně pokročilé úrovni (nebo jakékoli vyšší: TOEFL, Státní zkouška aj.). Magistranti budou rozděleni na 2 skupiny podle pokročilosti, a to na 1) Nižší, tj. ty, kteří zvládli bakalářskou zkoušku pro Začátečníky (popř. obstáli u přijímaček do magisterského studia jako Středně pokročilí) a na 2) Vyšší, tj. pokročilé.

2.2. Cíl výuky magisterské angličtiny

Slovem i písemem na odborné i všeobecné téma.

2.3. Výstupní požadavky

a) Magisterské sympozium, tj. de facto obhajoba vlastní práce v anglickém jazyce.

b) V učebně a za časového limitu napsaná krátká esej (kompozice) na všeobecné téma (témata či okruhy musejí být studentům známy alespoň 1 semestr dopředu).

c) Doma zpracovaná esej na odborné téma (rozsah cca 6 stran), které se nekryje s tématem magisterské práce a k jejímuž vyhotovení bude mít student dostatek času (1 semestr).

2.4. Náplň a rozsah výuky

Nižší: Angličtina 4 hodiny týdně (?), alespoň 1/2 času s rodilým mluvčím, obsah obdobný, jako u Středně pokročilých v Bakalářském studiu.

Vyšší: Angličtina 2 hod. týdně s rodilým mluvčím, především konverzace, četba a písemný projev na odborná i všeobecná témata, doporučovat a hodnotit domácí četbu publicistiky a snadnější beletrie.

3. DOKTORANDSKÉ DENNÍ STUDIUM

3.1. Vstupní požadavky

Angličtina součástí přijímacího pohovoru. Ti doktorandi, kteří neprokáží "pokročilou" znalost, budou zařazeni do těch skupin a ročníků magisterského studia, do kterých podle svých znalostí patří. Pak se na ně budou vztahovat i příslušné studijní a zkuškové podmínky. "Pokročilá" angličtina nepovinná, organizovaná jako diskusní kroužek s rodilým mluvčím, jeho součástí diskuse na nejrůznější témata, sledování filmů v původním anglickém znění, fakulta a ústavy AV budou doktorandy využívat jako průvodce exkursí, tlumočníky, překladatele, "hostitele" zahraničních návštěv ap.

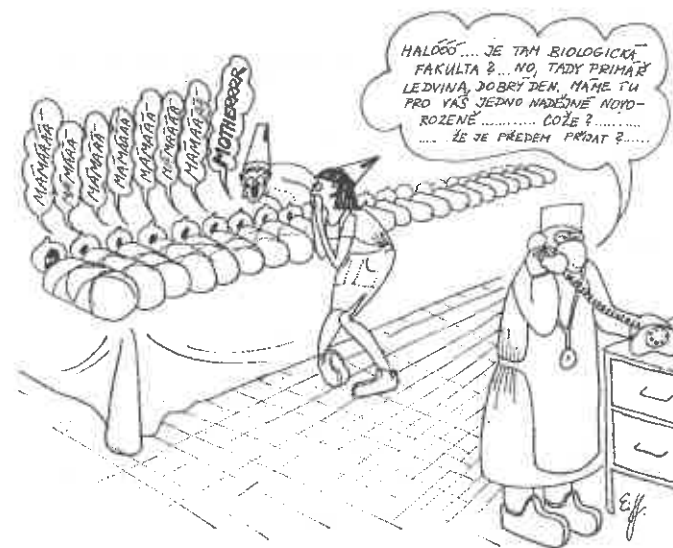
3.2. Hodnocení doktorandské angličtiny

Jeden ze seminářů přednesen a diskutován anglicky, písemný projev doktorandů ověřovat např. formou každoročně zadávané domácí práce - eseje na odborné, popř. všeobecné téma.

4. PŘESTUPY MEZI STUPNI POKROČILOSTI

Možné směrem nahoru i dolů na základě individuální dohody mezi studentem a vyučujícím(i). A po prokázání odpovídajících/neodpovídajících znalostí.

Návrh koncepce vypracoval doktorand M. Konvička ve spolupráci se studentskou komorou AS BF JU, České Budějovice 6.12. 1995.

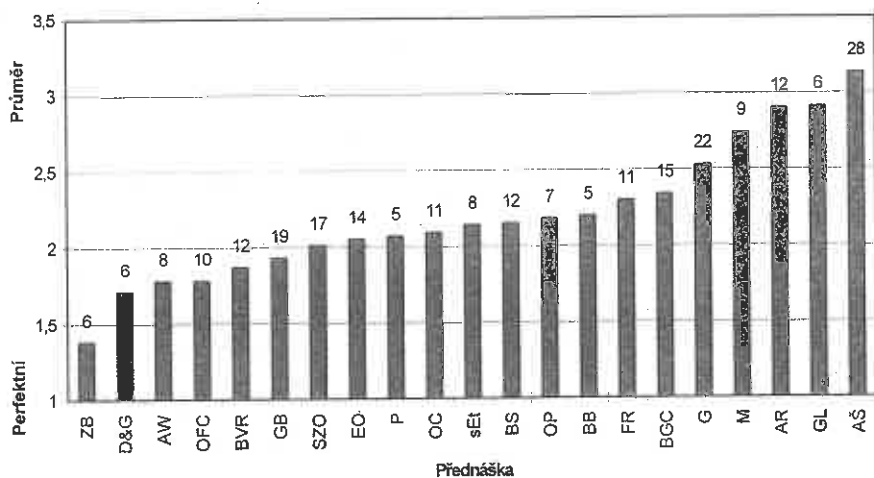

Hodnocení přednášek

V minulém čísle byly na tomto místě uveřejněny předběžné výsledky studentského hodnocení přednášek. Díky několika technickým problémům a nedostatku času došlo k určitému zkreslení výsledků. Do grafu byly zahrnuty i některé přednášky, které hodnotilo jen pět a méně studentů. Z toho vznikla určitá disproporce v prezentovaných kvalitách jednotlivých přednášek. Je samozřejmé, že přednáška, kterou hodnotilo pět studentů a má dvakrát horší průměr než jiná, ke které se vyjádřilo studentů dvacet, nemusí být nutně dvakrát horší ve skutečnosti. Problém s objektivitou hodnocení malých přednášek, na které skutečně chodí málo studentů, je zřejmý. Dá se však těžko úplně odstranit a nezbývá než ho mít alespoň při porovnávání výsledků na zřeteli.

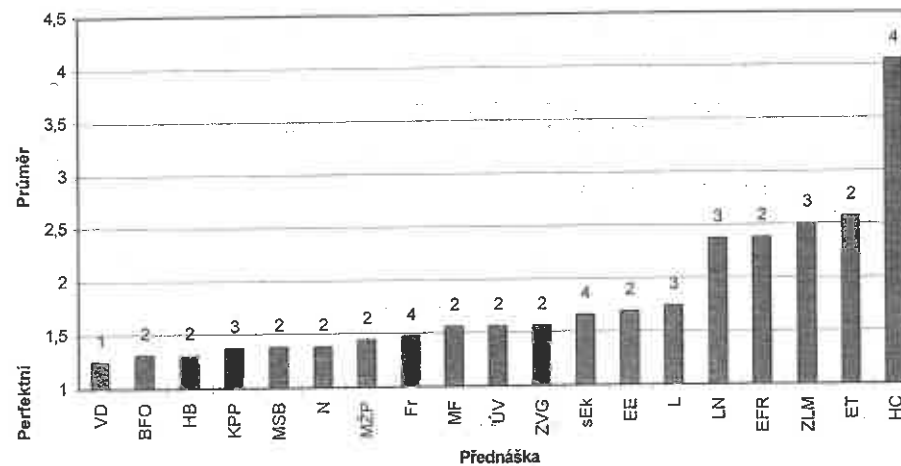
Prinášíme Vám dva nové grafy s kompletním seznamem hodnocených přednášek a tentokrát i s počty lidí, kteří se k nim vyjádřili. Tyto a podrobnější grafy výsledků jednotlivých dotazníkových otázek by měly konečně v brzké době viset na nástěnce.

Obrázek 1: Přednášky hodnocené pěti a více studenty (počet hodnotících studentů uveden nad sloupci)

AR angličtina (Roger)	G genetika
AŠ angličtina (Šimková)	GB geobotanika
AW angličtina (Wiki)	GL geologie
BGC biogeochemické cykly	M mykologie
BB biologie buňky	OP ochrana přírody
BS biostatistika	OC organická chemie
BVR botanika vyšších rostlin	P pedologie
D&G DPZ & GIS	sEt seminář z etologie
EO ekologie obratlovců	SZO speciální zoologie obratlovců
OFC obecná a fyzikální chemie	ZB zoologie bezobratlých
FR fyziologie rostlin	

Obrázek 2: Přednášky hodnocené méně než pěti studenty (počet zúčastněných studentů uveden nad sloupci)

BFO biotechnologie fototrofních organismů	MSB metody studia buňky
EFR ekofyziologie rostlin	MF molekulární fylogenetika
ET ekotoxikologie	MŽP monitoring životního prostředí
EE evoluční ekologie	N němčina
Fr francouzština	sEk seminář z ekologie
HB hydrobiologie	ÚV úprava vod
HC hydrochemie	VD vizualizace dat
KPP koloběh prvků v povodí	ZLM základní limnologické metody
L limnologie	ZVG základy vědecké grafiky
LN limnologie nádrží	

Víte, kde se u člověka setkáte s hlemýžděm?

Vy, kteří jste byli na BF přijati tento rok, jste asi u přijímacích zkoušek nezaškrtili možnost, že s hlemýžděm se setkáváme na opilém zahradníkovi ležícím v trávě. No a u většiny dalších otázek jste buď díky špatné volbě nebo dokonce díky svým znalostem, vybrali ze čtyř písmenek právě tu správnou variantu. I já jsem v tipování uspěl a také díky tomu teď mohu sedět na kolejích u psacího stolu a vzpomínat na to, jak se mi přijímačky líbily či nelíbily. Hned na začátku musím upozornit, že mé dojmy jsou většinou kladné také proto, že zdejší přijímačky byly jedinými (zkoušel jsem ještě Brno a Olomouc), po jejichž absolvování jsem byl na školu přijat a také proto, že od nich uplynula už dost dlouhá doba (za rok a 7 měsíců to budou právě 2 roky) a má děravá paměť uchovala jen to hezcí.

A teď už konečně k tomu, jak to v ony dny (21.6.-22.6.) probíhalo. Kdybych je měl zhodnotit stylem Caesarovým, pak bych místo „přijel jsem, viděl jsem, zvítězil jsem“ volil asi slova: zvaldo na přijímačky dostal jsem, přijel jsem, koleje a ústavy akademie našel jsem, písemnou zkoušku napsal jsem, na kolejích přespal jsem, ústní zkoušku přežil jsem, sice jsem nezvítězil, ale nakonec to stačilo a pozvánku k zápisu dostal jsem. Tak takhle absolvovaly přijímačky. U některých bodů se přece jen pozastavím trochu více.

Začnu od toho „písemnou zkoušku napsal jsem“. Nejdříve nás přivítal doktor Brandl a vysvětlil nám, co máme dělat. Jeho povídání bylo celkem dobré a cítil jsem z něj, že vztah mezi přednášejícími a studenty je zde přece jen trochu jiný a všichni si na tom zakládají. V testu byly otázky, které prověřily naše základní biologické znalosti, ale také ty, u kterých jsem musel přemýšlet a ke kterým nemusely být až tak hluboké znalosti a na ty, co jsem nevěděl vůbec (a nebylo jich málo) jsem použil dobré rozpočítávacího. Bylo dobré, že výsledky jsme se dozvěděli hned a nebyli jsme tak dlouho v nejistotě. Ti nejlepší mohli přijet na BF oslavit ještě ten den, ti, kterým se to nepovedlo, se s tím mohli vyrovnat také hned. No a střed se musel podrobit ještě ústní zkoušce. Já jsem naštěstí nepatřil mezi nepřijaté a naneštěstí ani mezi okamžitě přijaté, takže mě druhý den čekala zkouška ústní. Mezitím však byl den volna, který většina využila k prohlídce Budějovic a seznámení se s životem na kolejích, ve studentském klubu a v hospodách (inu, Budvar je Budvar). I noc na kolejích byla zajímavá. Podle okolního řevu a zpěvu jsem poznal, že „studentové“ jsou tvorové, kteří po dlouhou dobu nepotřebují spánek. Když jsem šel spát, byl jsem na pokoji sám a když jsem se ráno probudil, byli jsme tam již tři. Mí spolubydlící se totiž vrátili až k ránu značně unaveni z oslavy složené zkoušky. Druhý den na některé z nás čekala zkouška ústní a teď už vím, proč se jí říká kolotoč. Pochopil jsem to hned po jejím absolvování, když se mě motala hlava, jako kdybych právě slezl z kolotoče. Během čtyřiceti minut jsem poznal většinu pedagogického sboru fakulty, která nás bombardovala otázkami z různých oborů biologie a čas zbyl i na logiku a chemii. A tak jsem se snažil co nejlépe odpovědět na otázky typu: Co je to asertivita?, Kam bys zařadil tuto kytku?, Z kterého ptáka je toto pero? Co Tě zajímá a co čteš?, Kolik metrů čtverečních je kilometr čtvereční? Co jsou arény? a další a další a další. Byl jsem rád, že jsem po skončení mohl jet domů a na nádraží si koupit langoš, což patřilo mezi nejsvětější momenty pobytu zde.

Podtrženo a sečteno: přijímačky zde a jejich systém se mi nezdaří špatné, protože závisí hlavně na výsledcích, které dosáhneme zde a ne až tak moc na známkách z vysvědčení a různých průměrech. Což mi vyhovovalo, protože nepatřím mezi ty s nejlepšími výsledky z gymplu, a tak jsem neztrácel naději už na začátku. No, každopádně jsem rád, že to vše mám už za sebou a mohu se klidně připravovat na zkoušky v prvním semestru a doufám, že dojmy z nich budou po úspěšném složení jen dobré.

To přeje sobě i Vám

Michal

Katastrofický optimista Eros

Věk: 42 let

Výška: 187cm, jestli jsem nevyrost

Váha: 83kg, jestli jsem nepřibrál

Stav: ženatý

Přezdívka: Eros

Kdes k ní přišel: Jó, to se zeptej mých kamarádů.

Osobní rekord v počtu vypitých piv: To je zásadní otázka a na tu rád odpovím: 15

Obvod hlavy: To jsem si nikdy neměřil. Že bych si před zrcadlem přeměřoval hlavu a narcisticky si obdivoval velikost své hlavy...

Profese: rostlinný ekolog

Oblíbená barva: Já mám rád už od malička kombinaci barev a sice rezavou s modrou. Moje neoblíbená barva je fialová.

Oblíbená květina: chmel

Mohl bys mi popsat cestu z Plané u Mariánských Lázní, kde ses narodil, až do Českých Budějovic, jak ses sem vlastně dostal?

To není takový problém, to sedneš na rychlík, v Plzni přestoupíš a za takový asi tři a půl hodiny seš tady.

Kdybys byl zase studentem, šel bys studovat na naši fakultu?

Šel.

Dal bys jí přednost přede všemi fakultami?

No, kdybych byl končící student gymnázia a neměl jsem úplný informace, jako že většinou studenti, když dokončí gymnázium, tak nemají moc informací vo těch jednotlivých školách, tak bych asi dal přednost Praze, protože Praha je Praha, že jo jako město, ale kdybych měl vopravdu detailní informace vod třeba starších kamarádů, který, dejme tomu, tady už študují, tak bych asi dal přednost tady naší fakultě.

Zůstal bys u geobotaniky?

Jo,jo,jo, u rostlinné ekologie v širším slova smyslu.

Pod kým bys tady chtěl dělat bakalářskou práci?

No vidíš, to je těžká otázka. (dlouhé hloubavé přemýšlení) No vidíš, teď na to odpovím: Pod Erosém, pod sebou. (smích)

Zrzavý je enormální optimista, pan děkan patologický, jaký optimismus máš ty?

Já těžko můžu takhle sám sebe hodnotit, ale tvrdí mý okolí včetně mý ženy, že katastrofický.

Co bys dělal, kdyby sis mohl zcela svobodně zvolit program na následující měsíc; měl bys volno, dostatek financí,...

Cestoval. Jednoznačně jel do Jižní Ameriky, do And. Andy, ty chci vidět!

V říjnu jsi byl v Americe, líbilo se ti tam?

Jo, velice. Nejenom příroda, ale musím se přiznat, určitě namíchnu některý takový ty antiMacDonaldisty a podobný, že se mi líbí i americké způsob života, sice samozřejmě s různějma výhradama, ale má to něco do sebe. Zulášť na tom jihozápadě nebo západě obecně.

Jací jsou Američané jako lidi?

Jo, mám docela dobrou zkušenost s lidma. Takhle, já jsem se většinou ale pohyboval v odbornějších kruzích, to je trošku něco jinýho, ale říká se, to já zas nemůžu tak úplně posoudit, že ten západ je trošku jinej než východ Ameriky. Já jsem byl jen dvakrát na západě a tam mám dobrý zkušenosti s lidma.

Vází si tam českých vědců, berou je?

Jo, určitě jo, berou člověka podle jeho výsledků, podle toho, co produkuje a ne, vodkaď je.

Co čteš?

Půl roku už čtu Takzvané zlo od Lorenze. Jinak mám strašně málo času na čtení. Většinou čtu encyklopedický knížky historický.

Koho si vážíš jako člověka (z umělců či politiků)?

Mně je asi sympatičtější spíš se zamyslet nad tím, takhle koho si člověk nejvíce váží ve svém okolí, dejme tomu ve svém oboru. Z lidí, kteří jsou nám blízký si vážím třeba Honeyho Květa.

Chceš říct ještě něco, na co jsem se tě nezeptala?

Ať se dobře daří časopisu.

Četl jsi první číslo? Líbilo se ti?

Čet. Líbilo i nelíbilo. Myslím si, že bude těžký udržet asi takový rozsah a takový záběr i nadále. Osobně musím říct otevřeně, že se mi trošku víc líbila Neživa tím, že byla kratší a možná taková trošku jako živější, i přes ten název.

Děkuji za rozhovor

Milena

V potu tváře ...

Na základě několika připomínek se poněkud změnil obsah příspěvků. Nebude jich tolik, ale zato budete mít mnohem více prostoru pro vyliší svého srdce či barvitě vykreslení Vaší práce. Názornou ukázkou jsou následující dva příspěvky.

David Tietz (IV. roč.), vedoucí práce - RNDr. Jan Zrzavý
Evoluce ploštic podčeledi Triatominae (Reduviidae): fylogeneze, historická biogeografie a ekologie

„Udělal jsem si takovýhle pěkný nadpisek, abych se větřel do rubriky V potu tváře... Neřeknu vám, na rozdíl od jiných, o tom jak je má práce zajímavá a společensky prospěšná. Na to jsem udělal příliš málo a pořádně tomu nerozumím. Chtěl bych vám povědět něco o mém školiteli. Že nemůžu mlčet jsem si uvědomil, když mi tento zakázal mít děti, či se vůbec jen oženit dříve, než budu mít hotovou disertaci. (Na to mám i svědky). Nic ho neomlouvá, že pro sebe si stanovil limit ještě vyšší - habilitaci. A to bylo jen vyvrcholení dlouhého období týrání předhazováním vlastní aktivity a úspěchů, které mne vedlo k tomu, že se svému školiteli vyhýbám, což má samozřejmě neblahé důsledky na moji práci. Na druhou stranu si mne k sobě připoutává všemožnými úsluhami, což mu pak dává nade mnou ještě větší moc. Kam může tento zhoubný vliv vést, je vidět na kolegovi Babickém. Kdysi dobrý přítel mnohých z nás se teď vyhýbá svému školiteli tak důkladně, že ho ve škole nevidět. Skrývá se. Nepíše toto, abych se Honzovi pomstil, mám ho pořád moc rád, ale protože v rukou tohoto člověka se koncentruje moc nebyvalým způsobem a do sféry jeho vlivu se může dostat brzy mnohý z vás.“

Kateřina Jelínková (III. roč.), vedoucí práce - RNDr. Marek Jindra, CSc.
Izolace genu pro světélkující fotoprotein z medusy *Mitorocoma cellularia*

Práce v laboratoři je prostě kouzelná. Když se jeden chce projít, stačí dvakrát seběhnout schody, popřípadě v parném létě na sebe pustit blahodárny proud bezpečnostní sprchy. Nebo si skočit do Vltavy nalovit medusy. A když nejsou ve Vltavě, budou v moři.

Japonci před několika lety vyzolovali stejný gen, jako já o letošních prázdninách. Jediný rozdíl je, že oni dělají, že ho nemají a nikdy neměli a já, že je to ta nejjednodušší práce na letní pracovní dovolenou. Začátek byl u moře, kde se vylovily medusy a konec u sekvenční elektroforézy. Protože sekvence genu byla už rok známá, použili jsme ji pro začátek a konec genu na PCR. Pomocí takto navržených primerů se nám (naštěstí), podařilo dostat z PCR to, co Japoncům před rokem. Tento kus genu se zaklonoval do bakterií a pomocí sekvenace se ověřilo, jestli je to ten správný gen. Byl.

Bakterie se rozdělily na tři třetiny. Jedna zůstala v U.S.A., druhá šla do Ruska a třetí je momentálně v Česku a některé i v Čechách. Ve stručnosti jde o to, že s tímto proteinem se dají dělat divy. „Září“ jen v přítomnosti vápenatých iontů, kterých je v buňce spousta. Pomocí tohoto proteinu se tedy dá, krom jiného, sledovat „metablismus vápníku“.

Jsou chvíle, kdy i ekologům závidím poštípané ruce. Jdu si vyprat laboratorní plášť ...

O šelmě jménem Netscape

V posledních letech se světové počítačové stanice proměňují v hustou pavučinu vysoce propojitelných sítí. Vedle proslulého INTERNETu a dalších povstala poměrně nedávno hypertextová interaktivní síť World Wide Web. Tihle pavouci tkají svoje léčky opravdu bystře, každým dnem přibývají stovky stránek a desítky uzlových počítačů - serverů. O co vlastně jde, máme z toho mít strach, máme se proti tomu bouřit nebo to začneme uctívat jako modlu? Jak jest komu libo, každý si může sáhnout. Na oněch čtyřech hezkých nových barevných bednách v počítačové učebně je totiž nainstalován Netscape Navigator, program který umožňuje vstoupit jednou z mnoha bran do celosvětového zmatku. Dostanete se do něj tak, že: vystrnadíte svého předchůdce u klávesnice, spustíte si Windows, kliknete myškou na ikonu INTERNET a tam opět kliknete, tentokrát na ikonu Netscape. Nyní jste se octli v pařátech velké obludy a pokud před sebou nemáte alespoň hodinu volného času a nebo naopak máte - zápočtový test, prchněte pryč. Neučíníte-li tak, rozsvítí se před vašimi zraky žádané okno a teď na sebe tak - nějak hleďte. Vpravo nahoře je netscapovské logo, stejně jako zmíněná ikona ve Windows, v kterém ve chvílích zkoušky vaší trpělivosti přelétávají bolidy. Pohled na ně vás třeba může uklidňovat. Nebo naopak. Je všeobecně dobré mít s sebou kromě optimistické nálady ještě knížku, separát, hračku, walkmana, slečnu, prostě něco, čím dokážete zabít čas, kterého mnohdy proteče opravdu dost. Vedle loga je spousta tlačítek s nápisy. Zajímavé je třeba Net Search. Jeho stisknutí vás hodí do prostředí, ve kterém je možno zadávat slova, která vás z nějakých důvodů vzrušují a tento systém vám oplácí pliváním hypertextových adres, na které se kliknutím můžete napojit. Nebo už můžete nějakou adresu mít. Potom ji směle vpište do řádku Location, též někdy Netsite, který je nahoře mezi tlačítka. Po chvíli se před vámi otevře stránka textu, často s obrázky. Teď můžete rádit, projíždět textem sem a tam a hltat. Neděste se, když se Vám šipka od myši převtělí do ruky se ztopořeným ukazovákem. Není to hrozba, ale informace, že to, na co právě ukazujete, je další adresa, na kterou kliknutím skočíte. Nejčastěji je to modře nebo červeně zbarvený text, nebo rozličné obrázky. A takhle vlastně brousíte po sítích, kde to jen jde. Tlačítkem Back se vracíte ve svých vlastních stopách až po Budnet, síť naší metropolis. Téhož lze docílit rychle tlačítkem Home. Tlačítka What's New a What's Cool vám nabízejí horké novinky a zaručené bomby. Pokud vás něco zaujme tak, že bez toho už nemůžete být, není nic snazšího, než-li to pomocí příkazu Save as v menu File nahrát do svého adresáře či na disketu. O něco rychleji to jde prostřednictvím windowsové schránky. A vůbec, celé to je sice anglicky, ale jinak dost podobné ostaním věcem pod Windows. Časem vás nejspíš nejvíc přitáhne rádek vespod, vedle nalomeného klíče. Tam se ukazují zmatená čísla a nápisy o tom, kolik že to ještě zbývá stáhnout těch byte. Nakonec by možná neškodilo pár přátelských rad do začátku: Máte-li alespoň trochu chuť dělat v životě i něco jiného, netscapujte ráno a dopoledne. Náš nebohý server je z toho obvykle radostí bez sebe, neklejte, když to občas celé spadne. Pokud se nemůžete někam dostat, zkontrolujte si adresu a když to nefunguje, zkratěte adresu o poslední segment. Často bývají problémy s připojením na jiné sítě než WWW, což sice lze, ale jenom někdy, nečinite v takových situacích unáhlená rozhodnutí. Jinak, nebuďte vyjevení z toho, co všechno se na hypertextu nechá najít, prostě, každý si přijde na své. A věnujte pozornost tomu, co vám to vlastně píše, často lze nalézt řadu užitečných poznámek a navíc na každé slušnější stránce je nejméně jeden seznam jiných hypertextových adres s příbuznou problematikou. Lovu zdar

Blackbird.

Aby se blouznění o pavučinách nestalo noční můrou, předhazujeme zde na této straně pro všechny nenasytné lovce lahodnou a bezbrannou kořist, pocházející z mých loveckých cestiček i ze zdrojů o něco prozaičtějších. Račte okusit.

Blackbird.

časopisy

<http://www.timeinc.com/> . . . Time
<http://www.nature.com/> . . . Nature
<http://www.awa.com/w2/> . . . elektronický časopis Webster's Weekly
<http://www.playboy.com/> . . . Playboy

různé zajímavé stanice

<http://www.odci.gov> . . . server CIA
<http://www.misty.com/laughweb/> . . . něco pro vtipálky
<http://www.cm.cf.ac.uk/Movies/> . . . databáze filmů, režisérů, herců
<http://lcweb2.loc.gov> . . . knihovna amerického kongresu
<http://wings.buffalo.edu/world/> . . . server Virtual Tourist
<http://www.neosoft.com/citylink/default.html> . . . server CityLink - turistické odkazy v USA
<http://www.whitehouse.gov> . . . Bílý dům - pro přátele našich nových bratrů
http://www.enst.fr/~pauliat/pi_io.html . . . Ludolfovo číslo na 500 000 míst
<http://harvest.cs.colorado.edu/> . . . systém vyhledávání informačních zdrojů Harvest
<http://www.physics.brown.edu/people/sen/dragons/fantasy.html> . . . Fantasy, Dragons a tak
<http://www.best.com/~wooldri/awooldri/fantasy.html> . . . The Unio-Mystica Fantasy Page

rozličné obrázky

<http://www.acm.uiuc.edu/rml/> . . . server Rob's Multimedia Laboratory
<http://www-swiss.ai.mit.edu/photo/> . . . server Photo.net
<http://dmf.culture.fr/> . . . francouzské kulturní informace - třeba obrázky v jeskyních
<http://www.knoware.nl/flora/> . . . obrázky kytek

něco biologických serverů

<http://www.uic.edu/orgs/paleo/homepage.html> . . . The Paleontological Society
<http://sunrae.uel.ac.uk/palaeo/index.html> . . . International Organisation of Palaeobotany
<http://ucmp1.berkeley.edu/> . . . The UCB Museum of Paleontology
<http://www.mobot.org/welcome.html> . . . Missouri Botanical Garden Website
<http://www.rbgekew.org.uk> . . . Kew Garden Web
<http://muse.bio.cornell.edu/> . . . Biodiversity & Biological Collections Web
<http://www.ualberta.ca/~kbrett/Trilobites.html> . . . Kevin's Trilobite Home Page
<http://www.mindspring.com/~zoonet/> . . . Zoonet Home Page
<http://www.qns.com/~elliottf/index.html> . . . The Wolf Pack
<http://golgi.harvard.edu/biopages/> . . . Virtual Library - Biosciences

Dva Renatiny zákony o tušeném pokušení:

1. Jestliže muž začne kofem sebe trosit poznámky jako „žijeme v epoše informací“, pak si chce koupit počítač.
2. Jestliže už o tom nemluví, pak už si počítač objednal.

Věda O čichání

Je čas předvánoční a v leckteré domácnosti už to poznáte i se zavřenýma očima (pokud ovšem zrovna nejste obětmi chřipkové epidemie). Vůně vanilky a napečeného cukroví se mísí s vůní právě přineseného štramku, mnohde se zkouší kvalita purpury. Jindy bezpečně čichem rozeznáte, co se vaří na sporáku a případně taky, že se to už připaluje. Čichem novopečení rodiče poznají, že je třeba přebalit potomka, čich se dá někdy použít i při určování kytek a zvířat. Svět kolem nás je plný vůní, pachů a koneckonců i nesnesitelných smradů.

Lidé často považují čich za smysl estetický, který je svým praktickým významem daleko za zrakem či sluchem, ale mnoho našich více či méně vzdálených živočišných příbuzných by s tímto názorem určitě nesouhlasilo. Pro většinu zvířat je totiž právě čich smyslem prvořadým, umožňujícím orientaci v prostředí, rozpoznání potravy, predátora, sexuálního partnera. Včasné a správné zareagování na určitý pach může být pro řadu organismů životně důležité. Avšak i pro nás má čich nezanedbatelný význam. Široké spektrum vůní a pachů, které člověk vědomě vnímá, vyvolává řadu emocionálních a poznávacích reakcí. Dále se předpokládá, že člověk bez účasti vědomí vnímá mnoho dalších pachů, které spouští vrozené vzorce chování. Ale jak dochází k tomuto spojení vnějšího a vnitřního prostředí? Klíčovým momentem k pochopení tohoto fenoménu je patrně vlastní detekce, rozpoznání konkrétní látky přítomné ve vzduchu a dále pak přenos této informace do mozku.

Mechanismus přenosu je znám již delší dobu - u savců například dochází k primární detekci pachů v zadní části nosu, v oblasti zvané olfaktorický epitel. Tento epitel obsahuje milióny neuronů, které zajišťují přímé fyzické spojení mezi vnějším světem a mozkem. Když se do nosní dutiny dostanou molekuly dejme tomu vůně již zmíněného cukroví, naváží se na receptorové proteiny na vlasovitých senzorech čichového nervu, které vyčnívají do vnějšího prostředí (respektive vnitřního prostředí nosní dutiny). Vazba na tyto proteiny vyvolá signál, který putuje po vodivém vláknu nervu (axonu) do olfaktorického bulbu v čelní části mozku a odtud pak až do kůry mozkové, kde dochází ke zpracování došlé informace (v tomto případě začneme mohutně slinit a oči zapátrají po pečlivě ukryté krabici).

Dosud ne zcela vyřešená je však otázka principu rozlišení tolika různých látek receptorovými proteiny a následně mozkem. Skupina vědců z Columbia University v USA se zaměřila na studium genů, kódujících ony receptorové proteiny, což je mnohem rychlejší a jednodušší než studium vlastních proteinů. Zkoumáním DNA různých savců se zjistilo, že přibližně 1000 genů kóduje okolo 1000 různých receptorových proteinů. Savci jsou však schopni rozeznat nejméně 10 000 pachů, z čehož plyne, že každý z 1000 různých receptorů musí reagovat na několik pachových molekul a každá molekula pachu se musí vázat na několik receptorů. Kombinace signálů z těchto různých receptorů pak v mozku vytváří výsledný vjem. Jak však mozek pozná, který z 1000 receptorů navázal příslušnou látku?

Dlouho se nevědělo, zda každý neuron produkuje všechny proteiny (to by pak „dekódování“ spočívalo v porovnání intenzity přicházejících signálů) nebo zda existuje nějaká specifita mezi neurony. Metodami molekulární hybridizace a polymerázové řetězové reakce se potvrdila druhá hypotéza - zjistilo se, že každý neuron produkuje pouze jeden jediný receptorový protein, tudíž stačí rozpoznat, který neuron byl aktivován. Dále se nabízí otázka, jak se tedy mozek „vyzná“ v miliónech neuronů čichového epitelu.

Přišlo se na to, že mezi neurony v nosní dutině existuje určité prostorové rozdělení podle toho, které pachy detekují. Většina savců, včetně člověka, má tzv. sexuální nos neboli vomeronasální orgán, který je fyzicky separován od olfaktorického epitelu. Tento orgán vnímá feromony, které jsou spojeny s reprodukčním a sociálním chováním. Myši, jimž byl tento epitel odstraněn, ztrácejí schopnost normálních sexuálních reakcí. Prostorově

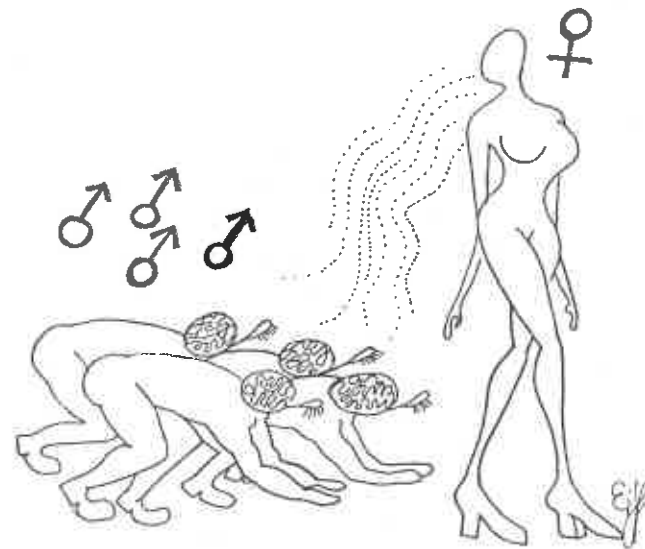
oddělené je i zpracování signálů z hlavního čichového epitelu a vomeronasálního orgánu v mozku.

Při dalším pátrání po prostorovém rozlišení čichových neuronů byly objeveny čtyři oblasti podle typu receptorů (ale bez jasně definovatelné skupiny příslušných pachů), v nichž jsou však neurony rozmístěny náhodně. Další pozornost se proto zaměřila na uspořádání axonů v mozku. Jako nejpravděpodobnější se nyní jeví hypotéza, podle níž se axony neuronů, které produkují stejný protein a tudíž reagují na stejné pachové molekuly, spojují v olfaktorickém bulbu do tzv. glomerulů, každý glomerulus tedy odpovídá jednomu receptorovému proteinu. Glomeruly, od nichž vedou další signály do kůry mozkové, jsou uspořádány do dvojrozměrné mapy. A tady poznání zatím končí. „Čtení“ této mapy nadraženými centry je momentálně jednou z aktuálních otázek výzkumu neurobiologů, stejně tak i proces vyvolání příslušných reakcí na čichový podnět. Záhadou zůstává rovněž vliv vědomého i nevědomého vnímání vůní a pachů na chování člověka.

A pak se řekne - obyčejný čich. Zkuste si, milí kolegové, při vůni jehličí, svíček a všelijakých dobrot aspoň na chvilku zavřít oči a soustředit pozornost jen na svůj nos. A zkuste se přitom zamyslet nad jedním z úžasných fenoménů živého světa a taky nad „světem vůní, pachů a koneckonců i nesnesitelných smradů“. Úplně na závěr si dovoluji ještě nahlédnout trochu do lingvistiky - přemýšleli jste už někdy nad různými významy slovesa „cítit“ a nad souvislostmi mezi nimi?

Axel, R.: The Molecular Logic of Smell. Scientific American, Oct. 1995, 130-137.

Dafny

Kolik druhů obývá zeměkouli?

Jaká by byla první otázka mimozemšťana-badatele, který by přistál na Zemi? Zřejmě by se zeptal, kolik druhů živých organismů je na naší planetě. Překvapivě lidé nejsou schopni odpovědět na tuto otázku ani přibližně. Po více než 250 letech systematického výzkumu odhady varírují mezi 3 až 30 miliony nebo i více. Neexistuje žádný centrální archiv, nikdo neví, kolik druhů už bylo pojmenováno a popsáno.

Mezinkem v taxonomii se stalo desáté vydání *Systema Naturae* (Carl Linné, 1758), které zahrnovalo kolem 9 000 rostlinných a živočišných druhů. Od té doby taxonomové doplňují Linnéův seznam různou rychlostí v závislosti na oblíbenosti nebo neoblíbenosti té které skupiny organismů. Například necelé století po Linném byla známa už polovina z dnes popsaných 9 000 druhů ptáků. V současné době vědci každoročně popíší jen 3-5 nových druhů ptáků. Podobná situace je i u savců. Zcela jinak je tomu například u korýšů, kde více než polovina dnes známých druhů byla popsána až v posledních několika desetiletích. Navíc distribuce taxonomů neodpovídá distribuci míst s největší bohatostí organismů (v neotropické a etiopské oblasti pracují pouze asi 4% taxonomů). Odhaduje se, že je zatím identifikováno asi 1.5-1.8 milionu druhů, ovšem tato čísla mají ještě hodně daleko k celkovému počtu druhů na zemi.

Mnoho autorů se už pokusilo odhadnout celkové množství druhů. Některé projekty se opírají o jednoduchou skutečnost založenou na relativní abundanci druhů v různých taxonomických skupinách. U dobře známých skupin (ptáci, savci) je tropických druhů asi dvakrát tolik, než v temperátní a boreální zóně. U mnohem méně probádaného hmyzu dvě třetiny dosud známých druhů žijí mimo tropy. Pokud by poměr mezi tropickými a ostatními druhy platil obecně (což se samozřejmě neví a ani pro to nejsou vážné předpoklady), kolísal by celkový odhad druhů mezi 3-5 miliony.

Přesnější způsob odhadu globálního počtu druhů - hlavně počtu tropického hmyzu - vyžaduje důkladné vysbírání jedinců na nějakém relativně neprobádaném území a zjištění, jaká část z nich už byla popsána. Tento postup uplatnili I.D. Hodkinson a D.S. Cason (Liverpool Polytechnic) na Sulawesi. Z celkového počtu 1 690 druhů terestrických ploštic bylo 63% dosud pro vědu neznámých. Pokud by tato situace platila pro hmyz obecně, pak při současných 900 000 popsaných druzích by byl odhad asi 2-3 miliony druhů hmyzu. Tato metoda má ovšem dva velké nedostatky. Je téměř nemožné vysbírat na nějaké ploše všechny hmyz a dále je obtížné stanovit, zda vybraná lokalita a skupina hmyzu jsou vhodné pro takto zobecňující úvahu.

K extrémně vysokému odhadu došel T.L. Erwin (Smithsonian Institution), když použil jako modelovou skupinu tropické brouky. Výchozí materiál tvořilo 1200 druhů brouků získaných pomocí fumigátoru s insekticidním plynem aplikovaným na stromy *Luehea seemanii* v Panamě. Celá úvaha je založena na mnoha obtížně obhajitelných předpokladech: předpokládal, že na korunovou část jednoho druhu tropického stromu připadá asi 160 druhů monofágních brouků (20% z celkového počtu chycených herbivorních brouků), dále že 60% všech známých druhů hmyzu nejsou brouci, t.j. na jednu korunovou část stromu připadá 400 druhů hmyzu, na zbylé části stromu připadá dalších 200 druhů a celkem je známo asi 50 000 tropických stromů. Vynásobením získal sumu 30 milionů druhů hmyzu pouze v tropech!

Obecné poznatky o struktuře potravních řetězců poskytují další možnosti odhadu počtu druhů. Fotosynteticky aktivní rostliny tvoří organickou hmotu, která je prvním článkem potravních řetězců. Pokud bude někdo schopen odhadnout, kolik dalších organismů je rostlina schopna uživit, pak celkový počet druhů lze odvodit od celkového počtu druhů rostlin. Například K.J. Gaston předpokládá 10 druhů hmyzu na každém druhu rostliny, při docela pravděpodobném odhadu 270 000 druhů cévnatých rostlin by se celkové druhové množství hmyzu pohybovalo kolem 3 milionů.

Odhady globálního množství druhů nejsou samozřejmě doménou pouze entomologů, přestože hmyz dnes tvoří více než polovinu všech známých organismů. Jsou i další taxonomické skupiny, které mohou s hmyzem v diverzitě soutěžit. Jedná se hlavně o nenápadné a často přehlížené organismy.

D.L. Hawksworth (International Mycological Institut, Kew, England) předložil odhad celkového počtu druhů hub založený na předpokladu, že v relativně dobře známých evropských zemích připadá na 1 druh rostliny 6 druhů hub. Pokud by tento poměr platil celosvětově, pak by se na 270 000 druzích rostlin vyskytovalo asi 1.6 milionu druhů hub, což je 20x více, než je jich dnes známo. Zdá se ovšem, že v tropech jsou houby méně specializované, t.j. na jeden druh rostliny bude připadat méně druhů hub. Na druhou stranu Hawksworth nezahrnul do svého odhadu např. entomopatogenní houby.

Nematoda jsou, co se týká počtu druhů, asi nejhůře zámou skupinou živočichů viditelných ještě pouhým okem. Jsou to paraziti rostlin i živočichů, ale i volně žijící druhy ve sladkých vodách i v mořích. Dnes je známo asi 15 000 druhů, ale odhady taxonomů dosahují až několika set tisíc druhů.

Nejmenší žijící organismy - prvoci, bakterie, viry - tvoří dnes pouze asi 5% všech známých organismů. Ovšem není tak úplně nesmyslné se domnívat, že každý druh členovce a cévnaté rostliny (tyto skupiny tvoří největší část známých druhů) by mohl mít nejméně jeden druh parazitické hlístice, prvoka, bakterie a viru, kteří jsou na něj specializováni. V tomto případě bychom došli k téměř neuvěřitelnému číslu 100 milionů druhů živých organismů na Zemi.

Z tohoto krátkého přehledu je zřejmé, že žádná z těchto metod není schopna beze zbytku odpovědět na otázku v úvodu. Bohužel studium biologické diverzity je časově silně omezeno. Každý rok je totiž vykáčeno 1-2% tropických deštných lesů pro získání zemědělské půdy, palivového a stavebního materiálu. Tímto tempem by tropické lesy zanikly během padesáti let.

Použitá literatura: Robert M. May: How Many Species Inhabit the Earth? Scientific American, Oct. 1992

Aph.

Jak si vypěstovat nervové buňky

Pro správnou funkci mozku musí během vývoje miliardy neuronů navázat přesná spojení. V minulých letech vývojoví neurobiologové naznačili, že elektrická aktivita neuronů a přítomnost neurotrofických faktorů - bílkovin napomáhajících vývoji neuronů, jsou klíčem ke konečnému upevnění nervových zakončení. Ale nebyli schopni přijít na to, co umožňuje neuronům reagovat na tyto bílkoviny. Nyní Barbara Barresová se svými kolegy ze Stanford University School of Medicine přišla záhadě na kloub. Při zkoumání

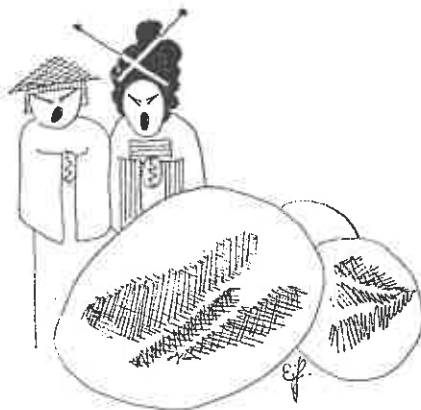
neuronů v kulturách objevili, že čisté neuronové preparáty z krysích očí musí být v aktivovaném stavu, aby mohly být citlivé na účinky neurotrofických faktorů. Tato skupina při svém výzkumu neřešila právě tento problém, ale snažila se určit nejlepší podmínky pro růst retinálních gangliových neuronů - a to pomocí směsi trofických faktorů. Přičemž jiná skupina vědců ukázala, že elektricky aktivované nervové buňky přežijí v kultuře déle. Proto se skupina kolem Barresové rozhodla zkombinovat elektrickou aktivaci s trofickými faktory a výsledek byl na světě - neurony konečně přežily. Science 270, 581

IF

Tmavé šmouhy na kamenech a historie mnohobuněčnosti

Na lokalitě Tuanshanzi v severní Číně bylo ve formaci staré tak asi 1.7 miliardy let nalezeno několik set megaskopických uhlikatých fosilií různého lístkovitého zveření. Na základě studia jejich struktury se předpokládá, že jde o bentické řasy. Při pohledu na dnešní skupiny řas nejvíc připomínají čeleď *Laminariaceae*, sic ve srovnání s nimi jsou o něco menší. Tyto nálezy posouvají odhady vzniku mnohobuněčnosti z doby tak okolo 1 miliardy let o řádný kus hlouběji (nejméně 1.7 miliardy, viz výše). Dříve publikované nálezy naznačovaly totéž, ale nebyly všeobecně akceptovány. Science 270, 620-622

Plich

Rostliny volají SOS

Fakt, že rostliny po poranění či napadení škůdcem vylučují různé chemické látky není snad žádnou novinkou. Otázka může znít, k čemu vlastně rostlině tyto látky jsou. Jednou z možností je jejich přímý vliv na škůdce. Mohou také povzbudit vlastní odolnost rostliny, případně přilákat tvory, kteří by rostlinu jejích nepřátel zbavili (třeba predátory nebo parazitoidy). Nežádoucím účinkem může být přilákání neschopných predátorů, hyperpredátorů nebo dokonce dalších herbivorů. Ekologové stále ještě neukázali, jak všechno vlastně funguje, mají se proto v tomto směru co činit. TREE 10:4 167-170

Danuše

Byli dinosauři studenokrevní? Jejich nosy vědí...

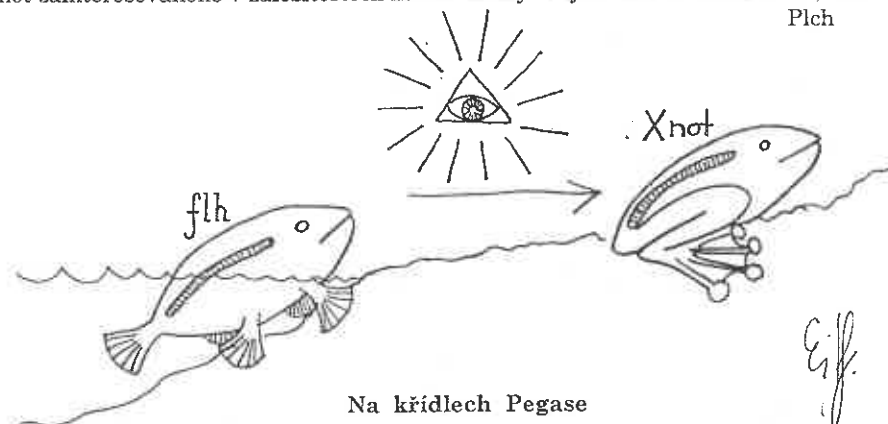
Dr. Ruben z Oregonské státní university soudí, že našel takovou „rosettskou desku“ dinosauří fyziologie, která je schopna rozřešit vášnivé spory ohledně krevnosti dinosaurů. Je to „nosní mušle“ neboli skořepa nosní, spirálovitě stočená struktura z chrupavky nebo z kosti v nosní dutině, dnes k nalezení jen u teplotokrevných skupin obratlovců. Hraje významnou roli při regulaci výdeje vody a tepla. Jde však o dost křehkou a ne zrovna nejlépe fosilizovatelnou záležitost a proto je třeba hledat nepřímé morfologické doklady její přítomnosti. Ruben si myslí, že by se dinosaurům do jejich lebek nosní mušle nevešla, ale existuje samozřejmě mnoho rozličných polemických názorů a tak to zase všechno vede k pláči nad nedostatkem fosilií. Science 270, 735-736

Plich

Nový homeoboxový gen, tentokrát pro zebříččinu strunu hřbetní

Struna hřbetní je vcelku významná mezodermální struktura vystupující jako vlivný organizátor v obratlovčí organogenezi. Nedávno byl objeven homeoboxový gen, který je odpovědný za její vývoj. Stalo se tak prostřednictvím ryby zebříčky, čili dania pruhovaného, *Brachydanio rerio*, která se v posledních letech intenzivně studuje jako model vývoje obratlovců. Mutace dostala jméno „plandající hlava“, floating head - flh, podle svého zajímavého fenotypického projevu. Mutanti nemají chordu dorsalis, ale vyvíjí se u nich chordální ploténka a jiné mezodermální deriváty, což ukazuje na specifitu funkce genu flh, nejspíš spočívající v regulaci vývoje prekurzorových buněk chordy dorsalis. Jak už to u těchto genů bývá, vše naznačuje tomu, že flh je zebříččí homolog homeoboxového genu Xnot zainteresovaného v záležitostech kolem chordy obojživelníků. Nature 378, 150-157

Plich

Na křídlech Pegase

Michel Mayor a Didier Queloz ze Ženevské observatoře oznámili objevení objektu s poloviční hmotností Jupitera a obíhající velmi blízko kolem hvězdy 51 Peg v souhvězdí Pegasa. Jelikož je 51 Peg viditelná pouhým okem a velmi podobná Slunci, šokovala tato zpráva celou astronomickou veřejnost. Objevení této velmi hmotné planety s krátkou rotační periodou (4.23 dne) je dost překvapivé. Z dalších měření dokonce vyplývá, že by mohla mít hvězda 51 Peg celý systém planet. Diskusi na toto téma uzavírají dva fyzikové (Adam Burrows a Jonathan Lunine) slovy: „... as the search for extrasolar planets accelerates, we should expect to be surprised.“ Pro zasloučení alespoň trochu bližších údajů o nové planetě: označení 51 Peg B, vzdálenost od mateřské hvězdy 51 Peg 0,05 AU, teplota na povrchu 1000 K. Nature 378, 332-333.

Jíta

Cesty

Kam na běžky ?

Což vyrazit letos někam dále než na Šumavu.

V srpnu letošního roku podnikla šestičlenná výprava expedici do rumunských hor. Cestovali starou volhou do pohoří Bihar. Přestože se výprava odehrávala v létě, severní Bihar byl vyhodnocen jako vhodný pro zimní běžkaření.

A nyní stručné informace:

- pohoří Bihar je krasového původu, to znamená, že je všude spousta jeskyní a ponorných řek.
- náhorní planina je rozeklaná údolními (v případě, že údolí končí a řeka se ztrácí, stačí vylézt na hřeben a slézt v jiném údolí zase dolů).
- většina planiny je zalesněná, ve frekventovanějších údolích jsou vesnice pastevců.
- pitné vody není nikde nadbytek, protože téměř všude kde to jde, se pase dobytek.
- výhodné východisko cest (i značených) je Cabana Padis. Pozor, je tam velké tábořiště, kde staví i zájezdové autobusy. Nenechte se však odradit, většina z osazenstva zůstává na tábořišti na stálo. Doporučuje se nejezdit přímo ze severu, ale z jihozápadu.
- národním zvykem městských Rumunů jsou víkendové žranice v horách, což ale v zimě zřejmě nehrozí.
- kromě Čechů, kterých je v rumunských horách převaha, tu potkáte zejména Němce a Maďary. Domorodci jsou O.K., domorodí psi vcelku bázlivi (v zimě možná hladem zvlčili, ale kdo ví ..).
- vyplatí se cestovat autem, neztratí se tolik času jako ve vlaku a Rumunsko od nás není tak daleko, aby se přes noc nedojelo až na hranice.
- vyplatí se cestovat i takovým autem jako je Volha (spotřeba 12 l/100 km). Rumunský benzín vyjde v přepočtu asi na 7-8 Kč.
- nemusíte jet kvůli maskování úplnou šunkou i na nejdlehlější silnici potkáte Rumuna v lepším fáru než máte Vy.
- většina asfaltek je v takovém stavu jako u nás (záplaty) a horské šotolinové cesty jsou vcelku udržované (Favorit to přežije).
- zásoby se vyplatí vézt s sebou (v horách se dal koupit chleba nabízený z gazíku - předražovaný, ale přesto asi jen o 3 Kč dražší než u nás).
- náklady na celou výpravu se pohybovaly okolo 1000 Kč na osobu a týden a to už stojí za úvahu poslat víkend v Alpách k šípku a vyrazit na jihovýchod. (Heslo dne: nikdy pěšky, už jen běžky!!!)

Co vy na to?

Podle Dr.Šnáka (1995)

Maki

Ze života

Hodina rostlinné fyziologie v rámci vývojové biologie

RNDr. Frideta Seidlová, CSc.

„To jistě možné je, protože u rostlin je možné všechno.“

„Cesty vědy jsou klikaté.“

„Nejdřív se k tomu udělá RNK, pak DNK, pak se to rozštěpí a pak se s tím nakrmí mikroorganismy.“

„Vymejšlí si rostliny, ale vy si vymejšlet nesmíte.“

„Po šesti dnech je ten kalus úplně zblblej.“

„Za každým listem čekejte pupen.“

Vlastní tvorba

O padlé hvězdě

Jedna hvězda se necudně smála. Několik dnů. Zalykala se smíchy a škubala v křečích svým nebeským světlem. Ostatní hvězdy se trochu opovržlivě odtáhly stranou a upjaté pozorovaly víření mléčných drah. Jak se dalo očekávat, rozveselená hvězda se neudržela na svém vyhrátém důlku a spadla dolů. Padala stále rychleji a z tváře se jí díval údiv. Její let mlčky sledovalo mnoho očí, které ve studené tmě zimní noci vzhlížely k obloze. Skoro nikdo nepadá věčně a tahle hvězda se po nějaké chvíli rozplácla ve zmrzlém bahně na palouku mezi starými skrčenými stromy. Dlouhou chvíli ležela v tajícím blátě a smutně hleděla na měsíc. Nedaleko v pichlavém křoví knikal temný pták a hvězda proplétala svoje špinavé prsty mezi cáry mlhy. Okolo ní v hlubokých norách pod kmeny stromů snili svoje zimní sny ospalí tvorové a třáslí se při pomyslení na bledý sluneční přízrak, který se zvolna probouzel v horách na východě. Přicházel krátký a sychravý den, začaly sněžit velké přítulné vločky a hvězda se šourala lesem, opírala se o zmrzlou šmílou větev a prohlížela si ledem pokryté pařezy a kameny u cesty. V jejich šlápotách vykvétaly sněženky, usmívaly se jedna na druhou a pomalu zapadaly sněhem. Když přišla k zasněžené a zamrzlé studánce, zaklekla do závěje a začala odhrabávat sníh okolo sebe. Pohládila oblázek, který vykukoval z bláta a když odtál, vzala ho do ruky a dlouho rozbíjela led ukrývající studánku před zimními větry. Pak si utřela slzičky a upřela pohled do tmavých hlubin. Na vodě se zažehovala první světla a hvězda ležela na břehu studánky, nespěle se pousmála a v očích jí zářil hvězdný třpyt.

Rabbit.

Ráno

Zpráva v tisku: „Mnohé již tušíme“. Zpráva v rádiu: „Víme všechno“. Zpráva v televizi: pět minut obrazového materiálu beze smyslu. Pobroukávání malého děcka hrajícího si ve stínu javoru: „Jůůů, ptačí domeček, mami, kdo vypráví ptáčkům pohádku, když jdou spinkat?“

Jo, jo svět se mění a svět je pořád stejný. Dnešní den se promění v jiný a my řekneme jak ten čas letí. A čas se nám směje a hraje si s minulostí na schovávanou. Chce se nám smát a skákat, vyskočit až ke hvězdám, dotknout se jejich třpytu a poznat sebe. Pak se najednou lekne, podíváme se za sebe, kolem sebe a při pohledu před sebe se nám zatmí před očima a propadneme se do temnoty bez naděje. Někdo přijde, pohládí a řekne: „Chceš rozinku?“ A slunce začne zase svítit. Ptáci křičí: „Hele život!“ a nekonečno se transformuje v nevyčerpatelnou sílu odhodlání. Stromy tančí, točí se zem, vítr nás ukládá k spánku. Odkudsi zazní v duši nesmírně hrdá ozvěna - člověk, člověk, člověk ... Zní to neskutečně, nádherně, smutně.

A ptáci zalují, květiny pláčí, voda se v křečích chvěje. A není kdo by naslouchal. Jen ve větvích se bezmyšlenkovitě pohupuje šimpanzí samec a pak se bravurním skokem zmocní větvičky listí. V lese nastane ticho. Ticho se šíří, už je i na loukách a pastvinách. Uchvacuje i hladiny oceánů, vrcholky hor a rozpálené krunýře pouští. Je všude, celá Země je zahalena v ticho a mlčí. A ticho křičí, ticho přímo šileně řve. Není, kdo by naslouchal smrtelnému vytí ticha. Vesmírem se šíří vzpomínka a ticho se vysíleně propadá samo do sebe. Zůstaň. Neodcházej! Vždyť my jsme to tak nemysleli, my nechtěli, my doufali, my ...

Zvoní. Zvoní budík v mé hlavě a týden už dávno začal. Nechce se mi vstávat. Zavírám oči a propadám se jinam. Ach jo, nikdy to nejde déle než na pár minut. Nelze se otočit, musí se vstát a jít.

Orm

Vánoční pohádka

Lidi, když se tak blíží ty vánoce, tak vám povím něco vánočního. Ale nemyslete si, tentokrát ty vánoce nebyly jen tak obyčejné. Neprovozáel je ani úklid, ani pečení cukroví.

To se tenkrát všechno zbláznilo, Martin přijel na bílém koni už v srpnu a v září přišel i Ježíšek. Vybral si to dobře, jen co je pravda. Alespoň nemusel v těch plenkách mrznout.

My jsme se taky pěkně zapotili, než jsme se k těm dárečkům prodrali a prošplhali. Stromček spolu s dárky postavil totiž doprostřed toho nejhustšího porostu a na vrchol té nestrmější skály, která na Brdech vůbec může být.

Kdo chtěl dárky, musel šplhat a drát se. No a dárky jsme chtěli samozřejmě všichni. A tak jsme se drali a drápali.

Byla půlnoc, před námi trůnila stěna porostlá několika smrčky, na zádech nás tížily usárny a plné žracáky s nadílkou od starostlivých maminek či manželek a každý ve své ruce třímал nějaký brínkonáštroj nebo strunostroj.

Hodinky ukazují 00:05 hodin a pod ztichlou a zářící noční oblohou se line stříbrný hlas Ježíškova zvonku.

„Ježíšek! Jůůů! Už je tady!“

Zatímco hlasivky vyluzovaly takovéto a podobné výkřiky údivu a nadšení, naše zraky spolu se světelnými kužely baterek šplhaly vzhůru po neschůdné skalní cestičce, přes vzrostlé vrcholy mladých smrček, kolem obrovského tarix decidua až ... nahore, těsně pod klenbou nebes ozářenou leskem šperků nebeských krasavic rostl ON!

Dárek od Ježíška.

Dárek s dárečky. Ozdobný smrček osvětlený spoustou hořících svíček a prskajících prskavek. Krasavec s horou krásně zabalených dárků!

V tu chvíli nastala mela!

Všichni řvali, ucpávky z bubínku starého perkuse mizely závratnou rychlostí a s obrovským randálem, rozladěné struny drásaly hudební slechy, kdo měl nohy - tancoval, komu zbyl alespoň kousíček rozumu - drápal se vzhůru po kluzkých kamenech a klouzal a podkluzoval.

Můžu odpřisáhnout, že jsme klouzali všichni. Nechyběly ani podávané ruce, roztržené košile, natlučená kolena, takže nechyběla ani sem tam náká ta kapka krve a potu a ke vši spokojenosti se rozšlápala při pádu i jedna kytara.

Prostě bylo to fajn.

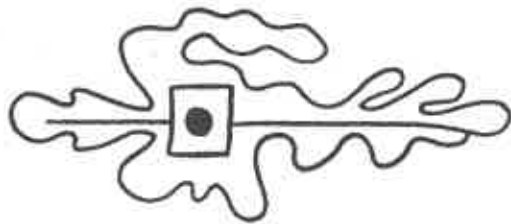
A dárečky?

Bylo to jako v pohádce.

„Jůůů...“, střídalo: „Jééé...“ Sem tam se ozvalo: „To je skvělý...“, nebo: „To jsem už dávno chtěl!“ a rozzářené oči mladých, mladších, starších i starých svědčily o tom, že dětská duše se v nás neztratila. I přes tu rozšlápnutou kytaru.

Veselé a bláznivé vánoce. A nejen v září, ale i v prosinci.

Julie

Z vlastní kuchyně

Ahoj (budoucí) slavní šéfkuchaři!

Protože nyní již zvládnete uvařit kvalitní čaj, pustíme se dnes do poněkud složitějších věcí. Přitom trochu zabloudíme do historie kuchařského umění - podíváme se do pravěku, starověku a zastavíme se rovněž u přírodních národů. Jak jsme slíbili, uveřejníme první část tradeskancionalistického jídelníčku a také odpověď na naši soutěžní otázku z minulého čísla.

Takže... Nejprve naše soutěž. Přesná teplota vody, která se používá pro přípravu opravdu kvalitního čaje, se liší druh od druhu. U černého čaje z Číny, Cejlonu a Indie je tato teplota rovna 91°C. Bohužel z množství došlých odpovědí nebyla ani jediná správná, ale proto se nevzdávejte a soutěžte s námi dál. Doufáme spolu s Vámi, že další kolo naší soutěže bude úspěšnější.

A nyní již vlastní recepty:

Neolitický chléb

Neolitický zemědělec musel tvrdě pracovat, aby uhájil své živobytí, a tak se nedivme, že kromě všelijakých polévek a kaší rád zakousl i něco sytějšího - třeba chléb z nekvašeného těsta.

Budeme ho péci v troubě, neboť vážně pochybuji o tom, že kdekdo vlastní pravěkou pec. Příprava těsta je více než jednoduchá. Hrubou mouku zaděláme s vodou, solí a kmínem a vypracujeme tužší těsto, které necháme chvíli odpočinout. Potom z něho uhněteme kulaté placky, které budou mít v průměru 15 až 25 cm a budou asi 1/2 cm tlusté (silnější byste studené neukousli). Pečeme na mírně pomaštěném plechu v troubě, až chléb zezlátne a na jeho povrchu vyskočí bublinky, které signalizují, že těsto bylo dobře propracované, anebo že tam nějaký koumák přidal prášek do pečiva. Tím ovšem chléb značně vylepšil, i když předběhl nějaké to tisíciletí. Z dobře vypracovaného těsta by chléb měl být konzumovatelný ve studeném stavu i po delší době. V opačném případě lze s úspěchem vytapetovat chlebovými plackami předsíň.

Celerový salát s olivami

Jedná se o recept ze starého Říma, jehož obyvatelé, známí svým gurmánstvím, měli ovoce a zeleninu na stole velmi často.

Větší tvrdý celer pokrájíme na tenké nudličky, které dáme vařit do osolené vody s vinným octem, bobkovým listem, kuličkovým pepřem a cibulí krájenou na kolečka. Uvařený celer vyjmeme z vody a ještě horký polijeme zálivkou z oleje, octa, medu a soli. Vychladlý pokrm zdobíme černými olivami. Římané věřili, že konzumace celeru jim pomůže k větším úspěchům v lásce. Věřte tomu také! Někdy stačí důvěra!

Dikobraz po apačsku

Kdyby vám někdo věnoval dikobraza, ať víte, co s ním.

Nejprve se zvíře vykuchá, pak napíchne na prut a nad otevřeným ohněm ožehne. Nožem se nad ohněm oškrábou ostny. Potom dikobraza omyjeme teplou vodou a odstraníme černé skvrny. Podle Apačů pak z masa odřízneme kůži. Vykostíme a maso nakrájíme na kusy velikosti porce. S kostmi i s hlavou vaříme maso v osolené vodě, až je měkké. To bude trvat zhruba tři hodiny. Měkké maso ještě horké okapeme, obalíme v mouce a dohněda osmažíme v pánvi na oleji. Apači si na přílohy příliš nepotrpěli a když ano, tak k takhle upravenému masu chroupali kukuřičné klasy pečené v popelu.

Podobným způsobem můžeme upravit i králíka - pokud si ovšem hrajeme na indiány, hostům řekneme, že jedí smaženého dikobraza.

To nejlepší jako obvykle nakonec...

Tradeskancionalistický poutní jídelní lístek

Dnes kuchá šéfkuchař

Za dokonalou nestravitelnost jídel ručí

odpovědná vedoucí
ochutnávač (after death)

Předkrmy

Sýrový nářez bičem

Popelčina obložená mísa

Ublížený chlebiček s vydloubnutým očkem

Oblažený chlebiček (slosovateľný v tombole)

Pachutovka

Jednohubka, jako živá

Jednohubka (hubí jednotlivě)

Hromadná hubka (hubí hromadně)

Kraviár

Olomoucké syrečky „Chambre séparée“

Topinky „Vodníková klepeta“ (jen pro plavce)

Slaný hloupáček aneb Past na zuby

Elektrická šokoláda

Veje bez závoje

Kuří oko sázené

Uzené muří nožičky

Hlasitý chřest

Sardeňová past

sl. Germainová, hromadný hormonový vrah

dr. Kpodar Chocho Francoise, ředitelka

Ústavu pro ověřování smrtelnosti,

Broda Svačinová-Ještšřová, baba jedu

prof. dr. Immanuel Liduška

Poblévky

Poblévka se zavázkou

Poblévka se smrkáním

Poblévka zabijácká

Poblévka s flíčky od inkoustu

Poblévka s kapáním na hlavy hostů

Speciální česnečka „Upíračka“

Poblévka dršková (z úst do úst)

Poblévka z krychle

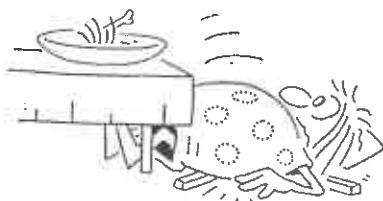
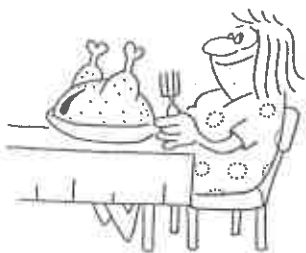
Svízelňačka

Poblévka s jádrovými mejdlíčky

Všešnečka

Kudlanková s vlasovými závitky

Veselé Vánoce přeje
Téra a Syslík

CONFIDENTIAL

Tak jsem se rozhodl, že taky trochu potrápím Vaše mozkový závitky. Nic pro ně totiž není horší, než zůstat v nečinnosti, nebo nedej bože ve stereotypu. Předkládám Vám tedy něco z toho, co jste tu jistě nečekali - šifry. Abyste byli v obraze. Dřív jsem si se šiframa dost hrál a pořád mě to ještě baví. Když jsem byl menší, tak jsem se spokojil jen s tím, že jsem se učil šifry vymyšlené jinými. Jenže co je to za šifru, když jí už každý zná? Taková šifra je k ničemu. Taky mě štve, že šifry dost často vypadají jako šifry, takže každému to dojde a pak je už jen otázkou času kdy přijde na to, jak to je zašifrované. To je sice smůla, ale jinak to asi nejde. Někdy se to ale povadí tak, že to vypadá jako nějaký cizí jazyk a to je pak bomba (viz níže!).

Tyhle šifry asi už znáte i když zřejmě v malých obměnách, protože jsem se snažil, aby nebyly až tak primitivní. Snad Vás tedy alespoň trochu potrápí a pak na sebe budete možná trochu pyšní. Všechny jsem dal svému redakčnímu kolegovi a ten je vyluštil a netrvalo to ani moc dlouho. Takže vidíte, že to jde.

KEÁOLSPŘD OÍEDE ?
TÁOEEUKRT MRJŠČ

Nebo trochu jinak:

KŽ NA MT CK BI VY YA
SD DÁ RI LÍ JA CŽ CV !!!
YE LA ZÁ ŠÍ MÍ DK RÍ

A teď jeden špiček, kterej se mi strašně líbí, v jiné podobě často využíván na různých akcích, tudíž notoricky známý:

Šilpo no du d'vit, e ké vo šilpy keká ktif.

Ťlmócy.

Jn. Vel vu ktef bsvedipik!

Před chvílí mi jeden redakční kolega připomněl jednu moc pěknou šifričku.

Kd1 ji6387 j587 k1p5, s58 d1 ní p5d5, 5 j5k s3 d1 l3s5 v1l5, t5k s3 z l3s5 lzýv5.
oreganum

Doufám, že tohle nebude platit v mém případě.

Bylo by ještě spousta jiných šifer, které bych Vám chtěl ukázat, ale nechci Vás hned na začátku zahltit a taky si chci nechat něco na příště. Takže to je ze šifer pro dnešek vše. Stejně Vám to dá zabrat.

Romír

CONFIDENTIAL

J.A.KOMENSKÝ : O Pokoji k študování

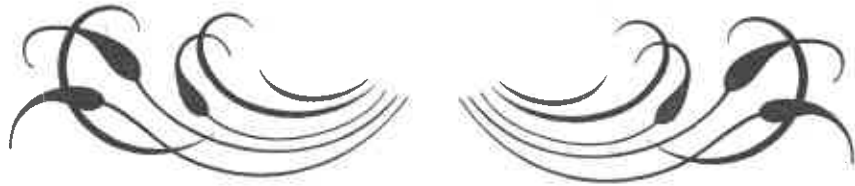
Zpusobné k učení místo samotné jest od hluku vzdálené: kdež student bibliothéku, pulpit, kalamář (s pernálem a škriptorálkem) míti bude.

S knihami švárně zacházej; jichž nemnoho měj, ale vybrané.

Přemazováním nekálej: hvězdičkami po krajích znamenányi paměti pomoc činiti nebrání: nýbrž rada jest.

Případne-liť co, vymizeti nedopustíš: poznamenáš hned, ne na zahazecí škarty, ale na smazací škarty, ale na smazací tabulku a odtud do každodenníčka aneb pamětné knížky: kteréž u sebe aneb pohotově měj.

Štujícímu při světle sloupek nad lojovou svíčku lépe slouží: jehož k rozsvěcování křesadlo s trudem ať jest tu.

Naše básnická střeva

Říkáš mi:

„Nebuď tak náladová“
a já jen tiše krčím rameny
protože vím
že jsem jako nádraží
plná smíchu a pláče
plná útěků a návratů
plná čekání
plná špíny a hladu
plná muškátů v truhlíku a vlaštovčích hnízd
plná dětí
a plná opuštěných starců
plná cest od nikud nikam a kamkoli
plná polibků slibů a objetí
plná touhy po někom a po nikom
po dále i po domově
plná křiku zmatku a písniček
plná nostalgie
plná naděje
jsem úkryt před deštěm i před zimou
náruč k spánku
jsem ničí kočka i pes
jsem volnost toulání
jsem prostě náladová

Markéta

Jen nebe bez mraků,
jen mraky bez nebe.
Tělo si kráčí kams',
duše je u Tebe.
Jen věže bez chrámů,
jen chrámy bez věží.
Tělo si kráčí kams',
duše Ti náleží.
Jen tělo bez duše,
jen duše bez těla.
Tělo si kráčí kams',
duše je smutnělá.
Jen naděj bez lásky,
lásky bez naděje.
Tělo si kráčí kams',
z duše slz krůpěje.

Musti

Kvízy

Ahoj, moji milí luštiči. Než vám představím nové rébusy, vrátíme se k řešení z minulého čísla, i když věřím, že už ho dávno všichni znáte. Tedy čistě pro kontrolu:

Kolín - kol I N

Sokolov - S okolo V

Stříbro

Ústí nad Labem - u s Ť Í nad L a B e M

Kroměříž - kromě Ř i Ž

Napajedla - na PA je DL A

Pardubice - pár D u B i Cé

...jedním slovem - brnkačka. A teď již vzhůru na další. Tentokrát to bude něco bližšího, jména u nás žijících ptáků. Takže nažhavte mozky, Baláta k ruce a jedem...

nejdříve dvě jednohubky na rozehrátí:

500t, 50k

100p

tak jsme se zasmáli a teď vážně:

100 N_k

B500 ~~100~~ k

h h
h 1 h
h h

50 +

a ještě dvě lahůdky:

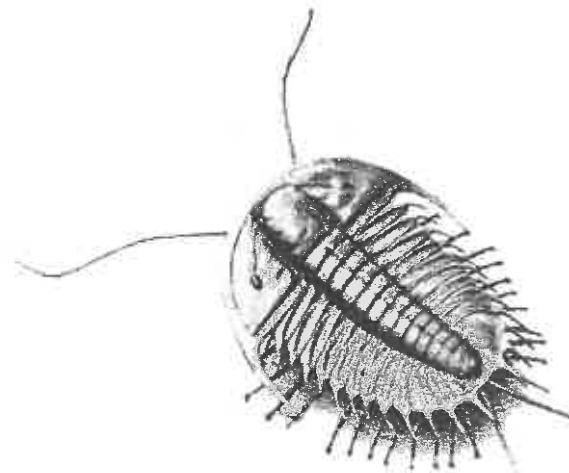
č•50 k

50 +

a přání na konec:

Sé Áo100

a do nového roku zvesela,
váš Piňos

KENNETH REXROTH

Z „Bestiáře“

Pro mé dcery Mary a Katherine

A

Ať A znamená *ale* ve větě:
„Úžasně vtipné, ale určitě
to nebylo psáno pro vaše děti.“
Ať A znamená *ano*.

Herinek

Herinek je náramně plodný.
Herinků jsou obrovské spousty.
Někteří jsou sežráná za syrova.
Mnozí usušeni a naloženi.
Nejvíc jich slouží jako hnojivo.
Uvažte, dá-li se to uplatnit
v hodinách dějepisu.

Kočka

Je příliš mnoho básní
o kočkách. Pozor na milovníky
koček, někde mají
ukrytou frustraci a tou vás
bodnou, kdykoli mohou.

Kůň

Jezdit na koni je radost.
Když mu dáte cukr,
bude vás milovat. Ale
i nejlepší koně někdy kopou.
Stačí hadr vlající ve větru
a mohou vás zabít. Tyto rysy
mají společně s lidskou společností.

Lev

Lvovi se říká král
zvířat. Za našich dob
je skoro tolik lvů
v klecích jako mimo klece.
Kdyby vám někdo nabídl
královskou korunu, odmítněte.

Mýval

Mýval mívá černou masku
a všechno si před jídlem myje.
Když mu dáte kostku cukru,
mytím ji rozpustí a pláče.
Některé nejsladší slasti
můžeme okusit, jen když
vám nevadí troška špíny.
Tady vám škraboška nepomůže.

Medvěd

Když je svět bílý sněhem,
medvěd spí ve své tmě.
Když usnou lidé,
přichází s planoucím zrakem
a krade jim slaninu a vejce.
Také dovede běhat
za včelami kvůli medu.
Včely bodají, ale
to je mu úplně jedno.
Krotcí medvědi v zoo
žebrají o rohlíky.
Dvě životní filozofie:
med vám prospěje více
než rohlíky; taneček v zoo
je ale rozkošný a každého pobaví

Mravenec

Achilles, Ezop, Mark Twain,
Stalin, všichni šli k mravencům.
Když o tom nechcete vědět,
vaše šance je jedna ke třem.
Mravenečník je zere
a všem lidem nahání strach.

Mravenečník

Člověk, který objevil mravenečníka,
sklidil drtivý výsměch
holandské Akademie.
Nikdo mu mechtěl věřit.
Mravenečník se pomstil -
Vracel se ve snech, v kouři,
v anonymních dopisech.
Pak jednou kdosi objevil,
že po celou dobu byl
v Hieronymu Boschovi. Odtud
se odplížil do Afriky.

Muž

Když vám bude přát štěstí, jednou
budete mít každá svého.
Než si vyberete, okuste.
Některé druhy jsou ze sójových bobů.
Dopřejte mu dost jídla a spánku.
Zacházejte s tím tvorem vlídně,
a udělá vždycky, co budete chtít.

Těžký úděl zlodějský

Stát se zlodějem je snadné. Váno, zlato, coury, zpěv a tak. Každému zloději však brzo dojde, že to není jen tak. Tedy být zlodějem a být živý. Takové hledání pastí je docela psina. Když Vás to poleje páchnoucí břechkou a Vy se potom půl hodiny bez ustání válíte po zemi a nepřičetně hýkáte, můžete mluvit o štěstí. Některé nástrahy mají nepříjemný sklon vybuchovat. Nebo propichovat, rozsekávat, propadávat se, oslepovat, trávit, topit a upalovat. A hleďte v tmavé chodbě svoje střeva pod nohama netrpělivých přátel. Kteří se navíc ve chvíli, kdy jenom tak trošku pustíte uzdu přirozené zlodějské vášni přemísťovat hezké drahé předměty, mění v nelitostné vraždící bestie. Teda když nemáte štěstí. A víte, jak to je se štěstím. Zloděj se dozajista neobejde bez všemožných amuletů, stejně jako bez elegantního oblečení. Často se dívá na dno svého měšce, jak jste už asi pochopili. Vděku se nedočká. Když se jednou z deseti střel z kuše náhodou netrefí do něčeho malého a vzdáleného, musí čelit pošklebkům a ústrkům ze všech stran. Zlodějské žití je prostě hodně prašivý pes. Každý zloděj Vám na to vezme jed.

Blade Rat

C.S.Lewis : Velký rozvod

(fantastický autobusový výlet z pekla do nebe)

Nejdříve by bylo vhodné říci něco o autorovi. Byl to profesor středověké a renesanční literatury na univerzitě v Cambridgi. Vydal více než 26 titulů. Asi k nejznámějším patří Letopisy Narnie, Problém bolesti, Zaskočen radostí (autobiografie).

Co je to velký rozvod? Lidi se už od pradávna snažili udělat kompromis mezi nebem a peklím. Podle Lewise je to omyl. "Život není spirála, aby člověk, když jde dlouho, došel vždycky ke středu. Je to svět, kde se každá cesta, po které jdeme, dělí a my stojíme před rozhodnutím. Ne každý si vybere tu správnou cestu. Má šanci ji opravit, ale musí se vrátit. Nemůže pokračovat v chybném součtu s nadějí, že to nějak vyjde. A ani dostatek času na tom nic nezmění"

Jde tady o vyprávění jednoho snu, který by měl tuto situaci trochu přiblížit. Najednou jsme se ocitli v autobuse, který jede do neznámého světa. V tom světě jsme my neviditelní a nemáme žádnou sílu. Když už jsme se trochu porozhlédli, objeví se před námi krásní lidé, jakoby nadpřirození. Rozejdou se ke každému z nás. Přesvědčují nás, abychom zůstali a náš dosud šedý život se naplnil světlem, ale budeme muset jít dlouhou cestou k horám, kterou vydrží jen ti nejlepší. Jsme svědky, jak se s touto nabídkou ostatní vyrovnávají. Začínáme přemýšlet, co je tohle za svět a jaký je proti němu ten, ve kterém žijeme...

Je to sice dost náročná knížka, ale člověk ji může číst i desetkrát a pořád se dozvídá něco nového.

Karkulka

Kultura

Nové knihy

Vzhledem k předvánočnímu času jsme se rozhodly, že Vám v této rubrice nabídneme co nejširší spektrum knih, které se v poslední době objevily. Vzhledem k tomu, že náš prostor je poněkud omezen, omlouváme se proto, že se v tomto čísle nesečkáte s recenzí ani inzerovaným seriálem na pokračování. Tento prohrěšek, doufáme, odstraníme v příštím čísle.

Václav Bartuška : Až Ti zastřelí bráchu

Václav Bartuška, autor knih *Polojasno a Cesta z Prahy do Prahy*, byl v Americe třikrát. Tato kniha vznikla v letech 1994-95, kdy hostoval na Kolumbijské univerzitě v New Yorku. Jeho knížka příběhů a poznámek nahlíží Spojené státy spíš zezdola, než z vrcholku Empire State Building, nebo z oken turistických autobusů.

Lobsang T.Rampa : Třetí oko

Již třetí dotisk knihy, která si získává stále více čtenářů.

Woody Allen : Bez peříček

Sbírka povídek představující originální soubor včetně zápisů z Allenových deníků i jeho návody k občanské neposlušnosti.

Romain Rolland : Mystický a činný život Indie

Unikátní kniha, která na pozadí vývoje v Indii seznamuje s osudy dvou legendárních mystiků a zasvětců Ramakrišny a Vivekanandy.

Ladislav Fuchs : Moje zrcadlo

Vzpomínky, dojmy, ohlédnutí.

J.R.R.Tolkien : Dopisy Děda Mráze

Svazek dopisů, v nichž v letech 1925-1938 Tolkien jménem Děda Mráze každoročně psal svým dětem.

T.Pratchett : Strážé! Strážé!

Další pokračování *Zeměplochy*, tentokrát osudy kapitána městské stráže Elánia ve městě plném zmatků, tablet živočišného uhlí, tajných spolků a bláznivých chovatelek draků.

Robert Fischer : David Lynch - Temné stránky duše

Portrét fascinujícího režiséra, autora *Twin Peaks* a otce postmoderního filmu.

Mark Frost : Seznam sedmi

Dlouho očekávaná prvotina spoluautora *Twin Peaks*.

Dr. Robert Youngson : Antioxidanty - cesta ke zdraví

Jak odstranit vliv volných radikálů.

Claude Tresmontant : Základy teologie

Knížka, která je určena všem, kteří si osvojili základy moderní matematiky, moderní fyziky, chemie a biologie. Těm, kteří jsou navyklí racionálně uvažovat a mají pocit, že by se tohoto návyku nemuseli vzdát ani v duchovní oblasti.

Z.Veselovský : Dobyť Tróje

Vyprávění a vzpomínky ředitele pražské zoologické zahrady.

Zuzana Brabcová : Zlodějina

Velice zajímavý román naší kontroverzní spisovatelky.

Baginski : Základní kniha o čakrách

Dotisk známé knihy pojednávající o sedmi čakrách a jejich probouzení.

E.A.Poe : Maska červené smrti

Výbor z groteskních i hrůzostrašných povídek významného am. romantika.

J. Kerouac : Big Sur

Autobiografická novela - poslední autorovo dobrodružství na cestě.

J. Topol : Anděl

Další román autora českého undergroundu.

Knihy 95, Týdeník SČKN pro orientaci na knižním trhu, 48/5, 4.12.1995.

Téra, Syslík

Kam na výstavy?

Alšova Jihočeská galerie:

Hluboká nad Vltavou

Jihočeská gotika

stálá expozice

Nizozemské malířství

stálá expozice

České umění 20. století

stálá expozice

České Budějovice

Stará nizozemská grafika - ze sbírek

do 14.1.1996

GVU Ostrava

Ateliér, čtrnáctideník současného výtvarného umění, 24.-30.11.1995
Českobudějovické noviny Kultura, měsíční přehled, prosinec '95.

Syslík

Klub Zhrzených lasiček

Shlédlí jste už aspoň jeden film u Zhrzených lasiček? Ještě ne? Tak to musíte v nejbližší době napravit! K historii tohoto filmklubu. Historie není dlouhá. Promítat se začalo na podzim třemi krátkometrážními filmy (Postava k podpírání - Pavel Juráček, Sběrné surovosti - Juraj Herz a Fádání odpoledne - Ivan Passer), po týdnu pak následoval vždy jeden dlouhometrážní film. Pro úplnost: *Magická hlubina* - Luc Besson; *Pulp Fiction* - Quentin Tarantini; *Znovu po smrti* - Kenneth Branagh; *Krvavý román* - Jaroslav Brabec.

Týden po promítání *Magické hlubiny* se klub přesunul do posluchárny 01. Účast na filmech byla úměrná jejich "známosti" mezi lidem. Zatím rekordní návštěvnost jsme zaznamenali u filmu *Pulp Fiction*, což se dalo očekávat, podle hrubého odhadu se přišlo podívat 50-60 diváků.

„A co chystají Zhrzené lasičky před vánoci?“ zeptali jsme se jedné z nich. „Nechte se překvapit“, zněla odpověď. Tedy, nezbyvá nám než se těšit.

Pro čtenáře Šklíby a pro návštěvníky filmklubu Zhrzených lasiček tu máme dvě výzvy. Výzva číslo jedna: máte-li videokazetu s kvalitně nahraným kvalitním filmem nebo originálku a máte dojem, že by zaujal širší vrstvu diváctva, přijďte se domluvit před či po promítání každé úterý s organizátory. Výzva číslo dvě: zúčastněte se i vy soutěže "O pytlík bombónů a o ještě něco navíc". Stačí jen nakresit, namalovat nebo i jinak vytvořit plakát k filmům, které se budou promítat v novém roce. Seznam filmů a pravidla budou vyvěšeny na nástěnce. Na hojnost příspěvků se těší všechny Zhrzené lasičky.

S přátelským zvoláním "Ať žije NOVA a její spokojeně degenerující diváctvo" se s vámi loučí
Bedřiška Koubová

Jaké byly? - Výstavy

Henri Laurens - Kubistická díla v kubistickém domě

Praha, ČMVU, Dům u černé Matky Boží, 8.11.1995-14.1.1996

Výstava Henri Laurens - kubistické období je pořádána pod patronací ministra kultury Pavla Tigrida a velvyslance Francouzské republiky J.E.Benoita d' Aboville ve spolupráci s pracovníky Českého muzea výtvarných umění v Praze.

Autorů v jeho tvorbě do značné míry ovlivnilo přátelství s Picassem a Braquem (v podstatě zakladatelé kubismu v malířském hnutí). K dalším umělcům se kterými se stýkal patřili mj. Modigliani a Gris. H.Laurens začínal jako dekorativní sochař (pracoval především se dřevem a kamenem) a postupně se vyvinul v jednoho z typických zástupců kubismu. Výstava zahrnuje Laurensovu tvorbu od počátku do roku 1954, kdy umělec umírá. Katalog uvádí 161 exponátů, z toho 110 soch a reliéfů, 25 kreseb, 16 grafik a 10 knižních ilustrací.

Instalace této výstavy v prostorách významné Gočárovvy kubistické stavby je považována za mimořádnou uměleckou událost.

Měsíc Bosny a Hercegoviny v České republice

Měsíc Bosny a Hercegoviny v České republice - akce, na jejíž přípravě se podílelo přes 120 českých i zahraničních institucí a organizací a do které se zapojilo 40 měst v Čechách a na Moravě, akce která nemá tématem a rozsahem v Evropě obdobu.

Co se týče akcí výtvarných, zúčastnila se jich široká škála umělců z válkou postižené země. Při posuzování těchto děl nešlo ani tak o uměleckou kvalitu, jako spíš o rozsah předvedených uměleckých názorů, vyřčených v mnoha výtvarných disciplínách. Překvapivá byla především zdrženlivost a umírněnost většiny vystavovaných děl. Umělci stále konfrontovaní se smrtí a utrpením je už přijímají jako každodenní realitu. Existenciální laděná díla se prolínala s tvorbou, jejíž autoři vyslovují své pocity prostřednictvím expresivní abstrakce nebo vyjadřují tvrdou skutečnost s groteskním nadhledem směřujícím až k nadsázce v podobě černého humoru.

Z namátkově vybraných akcí to například byly : projekt Svědkové bytí - přehlídka umělců sdružených kolem Galerie Obala (Zorana Bohdanoviče a dalších), vystavujících ve Schwarzenberském paláci v Praze díla předtím vystavená v Paříži, New Yorku a Edinburghu, dále výstava 15 malířů z Tuzly, uskutečněnou ve výstavní síni Agrobanky v Plzni, fotografická expozice Zorana Filipoviče Sezóna pekla v Památníku Terezin, sbírka grafických listů a dřevořezů Sarajevo 92,93,94 ve Staroměstské radnici, výstava Bosenská architektura ve Fragnerově galerii v Praze a spousta dalších.

Architekt Bohuslav Fuchs

Od narození architekta B. Fuchse uplynulo letos 100 let. V prostorách brněnského Domu umění instalovali pracovníci Muzea města Brna od 4.9. do 8.10. obrovskou kolekci, která dokumentuje Fuchsovu práci od školních let až po projekty 60. a 70. let.

Bylo představeno několik desítek fotografií, personálie a také Fuchsova malířská díla. Architektonická tvorba byla zastoupena přednostně, poměrně rozsáhlé dílo B.Fuchse bylo jen zmíněno. Výstava se zaměřila především na práce přelomu 20. a 30. let. Vybraná kolekce ukazovala dílo významného brněnského funkcionalisty a umožnila tak nový pohled na tento umělecký směr, který byl nejdříve nesmyslně odmítán a posléze naopak silně a nekriticky proklamován.

Význam přehlídky "Architekt Bohuslav Fuchs 1895-1972" je velký především připomenutím díla samotného a také společenského kontextu doby.

Poldiho útulek zlomených srdcí

Milý Poldi,

bojím se, že jsi moje poslední naděje. Když přijdu domů z práce, čeká mě tam jenom studená plotna. Nikdo mi neoprinese bačkory a mluví na mě jenom televize. Peru si sám, tak si dovedeš představit, jak to vypadá. A navíc, v mém věku už je to poněkud nápadné, když žiju sám a lidi už o mě začínají rozšiřovat klepy. Řekneš, že na to je lehká pomoc a proč se neožením. Můj problém je v tom, že stále nemůžu najít tu pravou. Řídím se totiž heslem, že láska prochází žaludkem. A v tom je kámen úrazu. Vždy, když najdu ženu, která vaří jako moje matka, tak vypadá jako můj otec. Co mám dělat? Už jsem uvažoval i o sebevraždě. Porad, prosím!

Tvůj zoufalý

Vendelín K.
vrchní účetní
53 let

Drahý Vendelíne,

v životě každého člověka nastává chvíle, kdy jsou jeho sny konfrontovány s realitou. Ve valné většině případů je tento děj provázen zklamáním. Pravda, u většiny lidí dochází k tomuto probuzení poněkud dříve, zhruba kolem 20. roku života, ale existují naivní a romantické duše, které si své čisté a nezkažené srdce podrží až do pozdějšího věku. Ale i ony nakonec prohlédnou. Píšeš, že Tvá budoucí žena Tě musí čekat doma s teplou večeří a obuví. To je sice hezká představa, ale tak na úrovni konce 18. století! Dnešní ženy nesedí pokorně doma a nečekají na úspěchy svého muže. Ne! Moderní ženy přešly od domácích prací ke strojům! Tyto statečné dělnice plní plán až na 120%! Ano, takové jsou ženy dnes! Pracují přes den a večer ještě zvládají manžela a domácnost. Ale manžel si nesmí vzmýšlet zbytečnosti typu teplé večeře. To by s ním maželka rychle vyběhla!

Takže, abych to shrnul: pokud chceš najít ženu v dnešní dynamické době, musíš slevit ze svých nároků, případně se odstěhovat do některé muslimské země. Pokud chceš zůstat zde, ve střední Evropě, musíš počítat se silnou a emancipovanou ženou. Žádné teplé večeře. Naopak. Zaručený úspěch u žen budeš mít jen tehdy, naučíš-li se sám vařit, prát, uklízet a vykonávat perfektně a svědomitě i ostatní domácí práce. Navíc skutečnost, že už dlouho žiješ sám, bude u žen vyvolávat dojem, že

už to dávno umíš. Takže vzhůru do toho! A půl je hotovo! Jako muž v domácnosti se staneš dokonalým lvem salónů a ženy budou trhat své oddací listy všude, kde se objevíš. Jenom se toho neboj! Projdi si kulturní měsíčník a určitě tam najdeš nabídku kurzu dokonalé hospodyňky. Zapiš se a uvidíš, jaká změna se s Tebou udá.

Lovu zdar!

Tvůj Poldi

Pro milovníky **botaniky a geobotaniky**
nabízím za téměř symbolickou cenu
starší čísla
nechvalně známých českých časopisů:

Preslia 1976/2, 1977/3, 1980/2, 1981/4,
1982-celé, 1983-celé, 1984-celé, 1985-celé,
1986/3, 1987/1+7, 1988ú1,3,4, 19891,2,4,
1990-celé, 1991/1 a 2

Folia Geob. Phytotax.:1981/1,1984/1+2,
1985/2-4, 1986/4, 1988/2

Bohemia Centralis vol.3,5-8,10-12,16-18

Zprávy ČSBS : 1972/1, 1977/3, 1981/1-
2+mater.2, 1985/1-3, 1986/1-3,
1987/1+Mater.6+7, 1988/1+2, 1989/1

Bibliographia Botanica
Czechoslovaca:1981-1982. vol.1+2

a navíc tučné brožurky:
Květena Horažďovicka, KvětenaPlzeňska,
Materiály ke květeně Černokostelecka a
přílehlého okolí

Jen jako celek a to za pouhých 100,- Kč

Značka: *Končím*

Kontakt: <petrsm@entu.cas.cz>

ŠAMPON PROTI LUPU
a proti znásilnění
vám doporučuje n. p. Astrid.

Tělový šampon s příměsí jododusíku
po umytí neoplachujte.

Svým třaskavým účinkem
vám přivolá pomoc
proti každému útočníku.

Žádejte šampon ŠLUP!
Šlup ho, šlup ho vraha!

! Noste mi lahve !

Vlastníte nějaké plastické lahve od pitiva
o objemu 1,5 nebo 2 litry?

Neváhejte a pokud možno i s uzávěry je
zaneste na pokoj 907/B K4.

Pokud donesete lahve o úhrnném objemu
více než 30 litrů, odměna vás nemine!

zn. *KAREL*

A ještě jeden podobného znění (pozn. red.)

Přebytečné skleněné sklenice od
jihočeského jogurtu.

V jakémkoliv množství, ale pouze čisté
vymyté!!

Noste tamtéž (907 - K4)

zn. tentokrát *VLASTA*

Hledám (nutně!) slečnu s dlouhýma
nohama

zn. *Domáci doutníky*

(adresa v redakci)

Schopného, spolehlivého a bezúhoného

DONAŠŤČE
čerstvého pečiva a mléka

(k snídani)

hledají dvě spořádané a sympatické
blondýnka / tmavovláska

zn. *jen vážně*
kontakt : 808 - K4
PS: v domě je výtah

Přátelské rady pro přispěvatele II

Tentokrát zvláště o tom, jak psát příspěvky ...

Seznam rubrik byl uveřejněn v minulém čísle (jinak je těž na nástěnce). V zásadě se od té doby nezměnil, ale to neznamená, že se tak nemůže ještě stát. Stejně tak víte i jména lidí, kteří mají tu či onu rubriku na starosti. Jim můžete dávat své příspěvky. Bylo by fajn, kdyby jejich vzhled nebyl jen tak ledajaký, ale nejlépe takový:

Příspěvky pište nejlépe ve **Wordu**: Soubor-Vzhled stránky-Okraje: nastavit po 1,5 cm
Soubor-Vzhled stránky-Záhlaví: nastavit 0,7 cm
Formát-Odstavec-řádkování: nastavit jednoduché
Font Century School Book, velikost 12
Zarovnávání odstavců (čtvrtá ikona)

V případě, že budete psát v **T602**, nechte standartní nastavení, řádkování jedna; jedna strana ve Wordu odpovídá jedné a třetině strany v T602

Příspěvky je nejlepší dát vedoucím rubrik. Další možností je přinést je někomu z redakce, případně je po někom poslat anebo je zanechat v podobě tajuplného vzkazu.

Uvítali bychom též pár nových duší, které by se chtěli podílet na vydávání Šklíby (jako vedoucí rubrik, apod.). Na to, co obnáší tahle práce se můžete zeptat někoho z redakční rady. Jo, a dveře nejsou zavřeny ani těm dříve narozeným. I Vaše příspěvky a připomínky jsou vítány, milí pedagogové.

Pro osvěžení paměti by se slušelo zopakovat seznam členů **redakční rady**. Tady je: Zdeněk Klouda (K2/210, E-mail CINDY), Pepa Kubín (K2/210, E-mail DWORKIN), Standa Mihulka (K2/608 E-mail PLCH), Bára Borovičková (K4/808 E-mail PATERNO), Jitka Sulitková (K3/1017 E-mail BITOV), Milena Haraštová (K4/404 E-mail LUDY)

Uzávěrka dalšího čísla je **25.ledna 1996**. Na Vaši přeci jenom bouřlivější spolupráci se těší s notnou dávkou zvědavosti

REDAKCE

Pro mladé a nezkušené přispěvatele zápolící po nocích s nepochopitelným počítačovým světem zde máme pár optimistických postřehů našeho přítele Murphyho:

Je dobré mít na paměti základní **Murphyho zákon**

Jestliže se něco může nepodařit, tak se to také nepodaří.

Tvrzení První základní věty také není vhodné ignorovat

Murphyho zákon je počítačem optimalizován

Pro pisatele v textových editorech z toho vyplývají **Nezvratné zákony zpracování textu** (nazývané též „axiomy word-star“)

1. *Chceš-li vymazat jedno slovo, zmizí zaručeně celý řádek.*
2. *Chceš-li vymazat celý řádek, zmizí celý odstavec.*
3. *Chceš-li vymazat odstavec, zmizí celý text.*
4. *Chceš-li vymazat celý text, nestane se vůbec nic.*

Závěr z axiomů word-star: *Žádný z těchto procesů nelze vrátit zpět.*

prologue

